

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

MARJETKA HVALEC

Ljubljana, 2010

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
Specialna športna vzgoja
Elementarna športna vzgoja

**PRIMERJAVA IZVENŠOLSKE ŠPORTNE DEJAVNOSTI
OTROK PRVEGA TRILETJA MESTNIH IN PODEŽELSKIH
OSNOVNIH ŠOL PODRAVSKE REGIJE**

DIPLOMSKO DELO

MENTORICA

Prof. dr. Mateja Videmšek

RECENZENT

Izr. prof. dr. Damir Karpljuk

KONZULTANT

Izr. prof. dr. Jože Štihec

AVTORICA DELA

Marjetka Hvalec

Ljubljana, 2010

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici, profesorici dr. Mateji Videmšek, za hitro posredovanje povratnih informacij, doslednost in strokovno pomoč ter usmerjanje pri izdelavi diplomskega dela. Predvsem se zahvaljujem za njeno prijaznost, dostopnost, potrpežljivost in spodbudo.

Prav tako se zahvaljujem moji družini in prijateljem, ki so me spodbujali pri študiju in mi nudili podporo.

Posebej pa bi se rada zahvalila še mojemu partnerju Martinu, ki mi je v času študija stal ob strani, me spodbujal, dodatno motiviral in verjel vame.

Ključne besede: gibalna/športna dejavnost, otroci, prvo triletje osnovne šole, mestno okolje, podeželsko/vaško okolje

PRIMERJAVA IZVENŠOLSKE ŠPORTNE DEJAVNOSTI OTROK PRVEGA TRILETJA MESTNIH IN PODEŽELSKIH OSNOVNIH ŠOL PODRAVSKE REGIJE

Avtorica: Marjetka Hvalec

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2010

Specialna športna vzgoja, Elementarna športna vzgoja

Število strani: 59

Število preglednic: 8

Število slik: 30

Število virov: 24

Število prilog: 1

IZVLEČEK

Namen diplomskega dela je bil raziskati in analizirati izvenšolsko gibalno/športno dejavnost otrok prvega triletja mestnih in podeželskih osnovnih šol Podravske regije. Zanimalo nas je, ali so otroci iz različnega okolja v prostem času enako gibalno/športno dejavni in ali se razlogi za njihovo gibalno/športno dejavnost oziroma nedejavnost razlikujejo tudi ločeno po spolu. Spraševali smo tudi po telesni pripravljenosti in telesni masi otrok ter njihovi udeležbi na športnih tekmovanjih. Prav tako nas je zanimalo, če se glede na okolje, v katerem živijo, razlikujejo tudi mnenja staršev glede vključevanja otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti.

S pomočjo anketnega vprašalnika, ki je zajemal 18 vprašanj in ki so ga izpolnjevali starši oziroma skrbniki otrok, smo tako pridobili podatke za 197 otrok. Pridobljene podatke smo obdelali z računalniškim programom Microsoft Office Excel 2003 in SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences). Predstavili smo jih v odstotkih in izračunali t-test za neodvisne vzorce ter χ^2 test. Rezultate smo prikazali tudi grafično. Statistično značilnost smo ugotavljali na ravni petodstotnega tveganja.

Ugotovili smo, da so otroci iz mestnega okolja v večji meri vključeni v športna društva in klube, otroci s podeželja pa so gibalno/športno dejavni predvsem doma, saj jim to okolje ponuja bistveno več spodbud za gibalne/športne dejavnosti kot mestno okolje, kjer pogosto nimajo v bližini bivališča na voljo dvorišča, igrišča in zelenice, ki bi jim ponujale možnosti za varno igro. Rezultati so pokazali, da je telesna pripravljenost otrok s podeželja nekoliko boljša kot pri mestnih otrocih in da je v mestnem okolju nekaj več otrok s preveliko telesno maso. Podatki so pokazali, da večina otrok tako v podeželskem kot v mestnem okolju ne tekmuje ali pa tekmujejo le občasno.

Pri razlogih, ki so vplivali na odločitev staršev glede vključevanja otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti, smo prišli do majhnih razlik med spoloma in med okoljem. Najpomembnejši in najmanj pomembni razlogi so enaki ne glede na spol in na okolje, v katerem živijo. Ko so se starši odločali, ali bi otroke vključili v organizirano gibalno/športno vadbo, so v največji meri upoštevali željo otrok. Na odločitev je v najmanjši meri vplivala njihova športna dejavnost.

V mestu prevladuje mnenje, da otroci potrebujejo dodatne gibalne/športne dejavnosti izven šole, na podeželju se s tem strinja le približno polovica staršev. Druga polovica meni, da imajo otroci dovolj gibalne/športne dejavnosti v šoli.

Key words: motor/sports activity, kids, first triennium of primary school, urban environment, rural/village environment

COMPARISON OF EXTRACURRICULAR PHYSICAL ACTIVITIES FOR CHILDREN OF FIRST THREE-YEAR URBAN AND RURAL ELEMENTARY SCHOOLS PODRAVJE REGION

Author: Marjetka Hvalec

University of Ljubljana, Faculty of sport, 2010

Special physical education, Elementary physical education

Number of pages: 59

Number of tables: 8

Number of figure: 30

Number of sources: 24

Number of appendices: 1

ABSTRACT

The purpose of the graduation thesis was to investigate and analyze motor/sports activity of children in the first three-year urban and rural primary schools Podravje region. We investigated whether children in different environment in their free time equally physically active and whether the reasons for their motor/physical activity and inactivity vary by sex separately. We wondered after the fitness and body weight of children and the involvement of sports competitions. Also, we wanted to know if, given the environment in which they live, the opinions differ regarding the involvement of parents of children in extracurricular physical activity.

Using a questionnaire, which included 18 questions and they have fulfilled their parents or guardians of children that we obtain data for 197 children. Acquired data were processed by a computer using Microsoft Office Excel 2003 and SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences). We presented them as a percentage and also calculated the t-test for

independent samples and χ^2 test. The results are shown graphically. Statistical significance was determined at five per cent risk.

We found that children in the urban environment are more involved in sports associations and clubs, children from rural areas are physically active mainly at home, because this environment offers far more incentives for physical activity as the urban environment, which often not in the dwelling available yards, playgrounds and lawns, which would offer them opportunities for safe play. It also appears that the physical fitness of children from rural areas slightly better than urban children, and that in an urban environment with a few more children are overweight.

The data showed that the majority of children both in rural than in urban areas do not compete, or compete on an occasional basis.

For reasons that influenced the decisions of parents regarding the involvement of children in extracurricular motor/sports activities we have come to the small differences between the sexes and the environment. The most important and least important reasons are the same, irrespective of gender and the environment in which they live. When the parents decide whether to involve children in organized motor/sports training, are better taken into account the desire of children. The decision is at the very least influenced by their physical activity.

The city felt that children need more physical activity outside school, in the countryside to the approval of only about half of the parents. The other half believes that children have enough motor/sports activity in school.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	9
1.1 SODOBNI ŽIVLJENJSKI SLOG	9
1.2 GIBALNI RAZVOJ OTROKA	10
1.2.1 GIBALNE SPOSOBNOSTI OTROKA	11
1.3 ŠPORT V DRUŽINI KOT POMEMBEN DEJAVNIK VZGOJE	13
1.4 GIBALNA IGRA OTROK	14
1.5 GIBALNA/ŠPORTNA DEJAVNOST OTROK	15
1.6 POŠKODBE OTROK PRI ŠPORTNIH DEJAVNOSTIH	17
1.7 PROBLEM, CILJI IN HIPOTEZE	19
2 METODE DELA	21
2.1 PREIZKUŠANCI	21
2.2 PRIPOMOČKI	21
2.3 POSTOPEK	21
3 REZULTATI	22
4 RAZPRAVA	45
5 SKLEP	50
6 VIRI	53
7 PRILOGE	56
7.1 ANKETNI VPRAŠALNIK	56

1 UVOD

Gibanje in šport zaznamujeta človekov vsakdan, mu predstavljata neko potrebo, nujo in način življenja. Sta pomemben dejavnik zdravja, premagovanja obremenitve in stresa, samopotrjevanja, samozaupanja in samospoštovanja ter vplivata na celostni razvoj posameznika.

Gibanje ima v otrokovem razvoju velik pomen, saj ne vpliva samo na gibalni in funkcionalni razvoj, pač pa tudi na spoznavne, socialne ter čustvene sposobnosti in lastnosti (Videmšek, Berdajs in Karpljuk, 2003).

1.1 SODOBNI ŽIVLJENJSKI SLOG

Življenjski slog posameznika se razvija vse življenje, in sicer najprej v krogu družine, nato v okolju, v katerem odrašča. Pri tem imajo najpomembnejšo vlogo starši, ki otroka vzgajajo, učijo, mu nudijo čimveč izkušenj z gibanjem ter ga usmerjajo v razne dejavnosti (Videmšek in Pišot, 2007).

Sodobni način življenja za katerega je značilno vedno manj gibalne/športne dejavnosti in vedno več sedenja, pušča različne negativne posledice na človeku. Te so v pomembnem razvojnem obdobju pri otrocih še toliko bolj izražene in nevarne (Kupec, Šimunič in Pišot, 2008).

Zaradi sprememb, ki jih prinaša sodobni svet, le-ta postaja vedno bolj stresen, tudi že otrokom. Obremenitve otrok izvirajo iz vedno večjih lastnih pričakovanj in tudi pričakovanj staršev, ki se največkrat nanašajo na nenehne potrebe po dokazovanju in uspehu za vsako ceno. Otroku vedno težje pozabi na stres in obveznosti. S tem postaja njegovo življenje vedno bolj podobno življenju odraslih, kjer je stres del vsakdanjika (Tušak in Faganel, 2004, v Horvat, 2005).

Zdrav življenjski slog je širok pojem in zajema človeka kot celoto. Ne gre samo za telesni in gibalni razvoj, pač pa tudi za intelektualni, socialni in čustveni. Primerna gibalna dejavnost

omogoča sprostitve, obvladovanje stresa, tesnobe in potrnosti, spodbuja gradnjo samospoštovanja in pozitivne samopodobe. Pomaga tudi pri socializaciji in oblikovanju dejavnega odnosa do samega sebe in sveta (Tomori, 2005, v Videmšek in Pišot, 2007).

Otroci so zaradi premajhne gibalne dejavnosti oziroma vse bolj sedentarnega življenjskega sloga izpostavljeni številnim dejavnikom tveganja za pojav različnih bolezni. Redna gibalna dejavnost je eden od najpomembnejših dejavnikov, ki omogoča zmanjšanje takšnega tveganja in je, v primerjavi z drugimi, najlažje spremenljiv in hkrati najbolj prijeten. Ker se tvegano vedenje, ki lahko ima negativne posledice na zdravje, pojavlja že v otroštvu in se nadaljuje v poznejših življenjskih obdobjih, je potrebno pravočasno ukrepati (Malina, Bouchard, Bar-Or, 2004, v Šimunič 2008). Pomembno je, da otroci osvojijo takšne vedenjske vzorce, ki temeljijo na redni gibalni dejavnosti, kar bo imelo dolgoročni in pozitivni vpliv na kakovost življenja (Šimunič, 2008).

Gibalna dejavnost v otroštvu ugodno vpliva torej na zdravje otroka, kar je posledično koristno za zdravje odraslega, saj dejaven otrok postane dejaven odrasel, ki ga v primerjavi z nedejavnim vrstnikom manj ogrožajo različne bolezni (npr. debelost, visok krvni tlak, možganska kap, osteoporoza, arterioskleroza, itd.) (Videmšek in Pišot, 2007).

1.2 GIBALNI RAZVOJ OTROKA

Vrsta različnih dejavnikov vpliva na to, ali se bo otrok gibal ali ne ter v kolikšni meri. Poleg otrokovih predispozicij je pomembno tudi njegovo zanimanje za gibanje, veselje do gibanja, občutek, da je sposoben izvajati določene gibe oziroma vaje, pomembno pa je tudi okolje, ki lahko otroka pri gibanju spodbuja ali zavira (Haug, 2008).

Gibalni razvoj otroka je povezan s hitro rastjo možganov in drugih delov centralnega živčnega sistema. Za sprejemanje, razvoj sposobnosti in znanj ter prilagajanje okolju in njegovih značilnosti so otroci najbolj dovzetni do pubertete (dekleta od 10,5 do 11 let in fantje od 12,5 do 13 let). V tem obdobju razvijajo interese in stališča, se socializirajo, usvajajo trajne gibalno-kulturne navade ter najučinkoviteje razvijajo gibalne sposobnosti – gibalni programi bodo ostali trajno zapisani v gibalnem spominu (Videmšek in Pišot, 2007).

Za zgodnje otroštvo je značilen zelo intenziven razvoj hitrosti in koordinacije, razvoj ravnotežja, moči, gibljivosti in vzdržljivosti pa je nekoliko počasnejši. Seveda se pojavljajo individualne razlike, ker tempo razvoja posameznika določa njegova „biološka ura“. Razlike med spoloma so v tem obdobju manjše in v poznejših obdobjih vse bolj izrazite. Dečki so nekoliko uspešnejši pri manipulacijah z lastnim telesom (skoki, meti, teki) in deklice pri manipulacijah z rekviziti, pri ravnotežju in ritmu (natančni gibi rok, ples). Dokazano je tudi, da so dečki bolj vzdržljivi kot deklice. Raven diferenciacije gibalnih sposobnosti pri deklicah je višja od tiste pri dečkih, kar potrjuje tudi dejstvo, da se deklice v tej starosti razvijajo hitreje kot dečki (Videmšek in Pišot, 2007).

Če bo otrok obvladal svoje telo in če bo s podobo svojega telesa zadovoljen, bo to pozitivno vplivalo na njegovo samostojnost, samozavest in tudi na njegovo samopodobo. Otrok, ki bo precej gibalno aktiven, se bo preko tega tudi naučil, da so za doseganje uspeha potrebni odločnost, disciplina in odrekanje. Gibalna/športna dejavnost pozitivno vpliva tudi na razvoj kognitivnih sposobnosti. Kot so pokazale raziskave, si otroci, ki so gibalno zelo aktivni, prej in lažje zapomnijo novo snov, lažje sledijo pouku v šoli in imajo boljšo sposobnost koncentracije, poleg tega pa za šolsko delo porabijo manj časa kot drugi otroci. Redna gibalna/športna dejavnost vpliva tudi na splošno dobro počutje otrok in na njihovo zdravje, krepi imunski sistem, preprečuje zgodnji začetek večine kroničnih nenalezljivih bolezni (srčno-žilne bolezni, kapi, visok krvni tlak, sladkorna bolezen tipa 2, osteoporoza, rak debelega črevesa ter rak na prsih), kasneje pa izboljšuje tudi spanec in varuje pred razvojem različnih odvisnosti (Karpljuk, Videmšek in Zajc, 2003).

1.2.1 GIBALNE SPOSOBNOSTI OTROKA

Za odraslega je značilnih šest gibalnih sposobnosti, pri otroku pa teh še ne moremo natančno diferencirati (Videmšek in Pišot, 2007).

Gibalne sposobnosti so zmožnosti, ki posamezniku omogočajo realizacijo gibalnih nalog, so merljive in na osnovi njih lahko ločimo razlike v uspešnosti izvedbe določene gibalne naloge med dvema osebama pri enakih pogojih, znanju in motivaciji (Videmšek in Pišot, 2007).

Učinkovitost posameznika pri realizaciji gibalnih nalog na splošno določa šest gibalnih sposobnosti (koordinacija, ravnotežje, gibljivost, moč, preciznost in hitrost), posebno vlogo in prispevek h gibalni učinkovitosti pa ima tudi ena funkcionalna sposobnost (vzdržljivost):

- KOORDINACIJA je sposobnost, ki je odgovorna za učinkovito oblikovanje in izvajanje sestavljenih gibalnih nalog. Osnovne značilnosti koordiniranega gibanja so pravilnost, pravočasnost, racionalnost, izvirnost in stabilnost.
- RAVNOTEŽJE je sposobnost ohranjanja stabilnega položaja in hitrega oblikovanja kompenzacijskih gibov. Delimo ga na *statično* (ohranjanje ravnotežnega položaja v mirovanju ali gibanju, ko predhodno ni bil moten ravnotežni organ) in *dinamično ravnotežje* (vzpostavljanje ravnotežnega položaja v mirovanju ali gibanju, ko je bil predhodno moten ravnotežni organ).
- GIBLJIVOST je sposobnost za izvedbo gibov z maksimalno amplitudo. Ločimo *statično* (zadrževanje maksimalne amplitude giba) in *dinamično gibljivost* (doseganje maksimalne amplitude giba). Ta je lahko *pasivna* (amplitudo dosežemo z zunanjimi vplivi) ali *aktivna* (z agonisti dosežemo maksimalno amplitudo antagonističnih mišičnih skupin).
- MOČ je sposobnost za učinkovito izkoriščanje sile mišic pri premagovanju zunanjih sil. Delimo jo na *eksplozivno* (start, skok, met), *repetitivno* (hoja, poskoki, kolesarjenje) in *statično moč* (športna gimnastika, borilni športi).
- PRECIZNOST je sposobnost določitve ustrezne smeri in sile za usmeritev telesa ali predmeta proti zelenemu cilju. Pomembna je pri dejavnostih, kjer je treba zadeti cilj (nogomet, rokomet) ali tam, kjer je potrebno gibanje izvesti natančno v določeni smeri (smučanje, padalstvo).
- HITROST je sposobnost izvedbe gibanja v najkrajšem možnem času, ki se lahko pojavlja kot *hitrost reakcije*, *hitrost posamičnega giba* ali kot *hitrost izmeničnih gibov* (tek, plavanje, kolesarjenje).
- VZDRŽLJIVOST je sposobnost izvajanja dlje časa trajajočih gibalnih nalog z enako učinkovitostjo (precej zmanjša staje utrujenosti) (Videmšek in Pišot, 2007).

1.3 ŠPORT V DRUŽINI KOT POMEMBEN DEJAVNIK VZGOJE

V družini se razvijajo spoznavne, socialne ter čustvene sposobnosti in lastnosti pa tudi gibalne in funkcionalne sposobnosti, ki se kasneje pozitivno ali negativno kažejo v otrokovem življenju (Karpljuk, Videmšek in Zajc, 2003).

Gibalna/športna dejavnost je eden ključnih dejavnikov v procesu oblikovanja zdravega življenjskega sloga otroka ter mladostnika in kasneje odraslega. Življenjski slog vsakega posameznika se razvija vse življenje. Na začetku se ta slog oblikuje v ožjem družinskem krogu, kasneje pa predvsem v okolju, v katerem otrok odrašča. Z lastnim zgledom in primerom morajo otroku ob strani stati starši (Završnik in Pišot, 2006).

Šport kot dejavnik vzgoje je lahko v veliko pomoč pri oblikovanju vedenjskega vzorca otroka. Dejstvo, da so starši otroku vzor, nam pove, da je v veliki meri od njih odvisno, ali se bo otrok kasneje ukvarjal s športom. Če imajo starši doma športne rekvizite, je otrokom dana možnost, da te spoznajo, hkrati pa spoznajo tudi različne zvrsti športa (Berčič, Tušak in Karpljuk, 1999, v Karpljuk, Videmšek in Zajc, 2003).

Horvatova (2005) je v svoji raziskavi ugotovila, da se starši na vasi v popoldanskem času nimajo časa ukvarjati s športom, saj jih doma čaka veliko dela na kmetijah in da tako ti ne morejo prenesti pozitivnega stališča športa na svoje otroke. Prav tako ugotavlja, da je na vasi manj organiziranih športnih dejavnosti.

Starši so tisti, ki otroka vpeljejo v določeno gibalno/športno vadbo oziroma športno panogo in mu tako nudijo možnosti za športno udejstvovanje. Vzgojitelji, športni pedagogi in trenerji pa so tisti, ki zagotavljajo pogoje vadbe in treninga ter z znanjem in z izkušnjami prispevajo k razvijanju veščin, določenih psihomotoričnih sposobnosti, odkrivajo potenciale, ipd. Starši otroka pri aktivnem športnem udejstvovanju podpirajo predvsem moralno, potrebna pa je seveda tudi finančna podpora, kdaj pa kdaj morajo žrtvovati svoje interese, otroku zagotoviti ugodje in varnost ter čustveno oporo v kritičnih trenutkih. S tem mu pokažejo, kako visoko cenijo njegovo udejstvovanje in športne spretnosti in mu tako dvigujejo samozavest in motivacijo za vztrajanje v gibalni/športni vadbi (Tomc, 2010).

S športom si otrok oblikuje pozitivne motivacijske strukture ter trajne in koristne navade; pripravlja se na zmage in poraze, s katerimi se bo soočal v življenju (Karpljuk, Videmšek in Zajc, 2003).

V življenju s športom ni prostora za alkohol, cigarete, nezdravo prehrano in mnoge druge negativne dejavnike, ki jih vse prevečkrat najdemo v načinu življenja modernega človeka. Šport oziroma gibalna/športna dejavnost pomaga odpraviti tovrstne negativne dejavnike, ko se že pojavijo, sicer pa preprečuje njihov pojav in deluje preventivno (Karpljuk, Videmšek in Zajc, 2003).

„Šport življenje bogati v vseh obdobjih človekovega življenja, od otroštva do pozne starosti” (Karpljuk, Videmšek in Zajc, 2003).

1.4 GIBALNA IGRA OTROK

Otrok naj bi spoznaval šport skozi igro; brez prisile ali prevelikega vsiljevanja s strani staršev in drugih. S tem je dano veliko možnosti, da otroci vzljubijo gibanje in z njim gibalno/športno dejavnost (Karpljuk, Videmšek in Zajc, 2003).

Zaradi današnjega načina življenja so se zlasti v mestih igre zelo spremenile. Otroci pogosto nimajo možnosti za gibalne igre, zato sta velikokrat njihova partnerja v igri televizija in računalnik. Kot vsaka dejavnost je tudi gibalna igra dejavnost, ki je notranje motivirana, svobodna in odprta ter za otroka prijetna (Videmšek, Šiler in Fišer, 2002).

Ker je igra ena od osnovnih vsebin otrokovega življenja, jo lahko uporabimo kot vzgojno metodo in hkrati sredstvo učenja pri osvajanju gibalnih in intelektualnih vsebin. Zavedati se moramo, da otroci z njeno pomočjo nevede in igraje pridobijo potrebna znanja in si jih globlje vtisnejo v spomin, v primerjavi z dalj časa trajajočim in utrujajočim strogo usmerjenim učenjem, ki zna biti za otroke zelo odbijajoče in dolgočasno. Za učenje lahko uporabimo elementarne igre, ki jih lahko izvajamo v različnih okoljih in jih prilagodimo opremi, terenu, starosti, sposobnostim in predhodnemu znanju vadečih (Pistotnik, 2004).

Na samo igro vpliva razvojna stopnja otroka in tudi njegove osebnostne značilnosti, trenutno fizično in čustveno stanje, trenutna situacija, ožje okolje, kultura in spol. Slednji vpliva na izbiro igrač, vsebino igre, njeno vrsto in izbor soigralcev. Dečki se pogosteje vključujejo v bolj aktivne in agresivne igre, igrajo se zunaj in v večjih skupinah, njihove vloge v igri so mnogovrstne ter pravila prilagajajo številu otrok in svojim sposobnostim. Z igro se naučijo zavzemati zase in za svoje prijatelje. Igre deklic niso tako doživljajsko bogate. Te se raje igrajo v prostoru, ne kažejo takšnega interesa za skupinske in tekmovalne igre, njihova pravila so jasna in enostavna. Igre deklic ne nudijo dovolj možnosti za razvijanje aerobnih sposobnosti in ne zagotovijo borbenosti, odločnosti in tekmovalnosti (Videmšek in Pišot, 2007).

1.5 GIBALNA/ŠPORTNA DEJAVNOST OTROK

Narejenih je bilo kar nekaj raziskav na področju gibalne/športne dejavnosti, tako v svetu kot pri nas. Te kažejo, da starši z višjo stopnjo izobrazbe in z višjimi dohodki v večji meri skrbijo za gibalne/športne dejavnosti otrok. V zgodnjem otroštvu se gibalno/športno več ukvarja z otrokom mati, in sicer v krogu družine, ter kasneje oče, v krogu prijateljev in znancev (Videmšek in Pišot, 2007).

Zaslediti je mogoče tudi podatke ameriške raziskave, ki navajajo, da so otroci gibalno/športno dejavnih mater 2-krat bolj dejavni od tistih otrok, ki imajo gibalno/športno nedejavne matere in otroci gibalno/športno dejavnih očetov 3-5-krat bolj dejavni od tistih otrok, ki imajo gibalno/športno nedejavne očete. Tisti otroci, ki imajo gibalno/športno dejavna oba starša, so celo 6-krat bolj dejavni od otrok z gibalno/športno nedejavnimi starši (Kalish, 2000).

V podobnih raziskavah prihaja do različnih rezultatov, in sicer Kropjeva in Videmškova (2003) sta ugotovili, da se skoraj 50% otrok ne ukvarja z nobeno dodatno organizirano gibalno/športno dejavnostjo, medtem ko je Tomčeva (2010) ugotovila, da je kar 92% iz vzorca 100 otrok v prostem času gibalno/športno dejavna (Tomc, 2010).

Količina gibalne/športne dejavnosti je pomemben dejavnik zdravja otrok, predvsem v obdobju razvoja in telesne rasti. Dosedanje raziskave navajajo, da s starostjo otrok upada količina

gibalne/športne dejavnosti; v obdobju med 3. oziroma 4. letom in 18. letom naj bi ta upad znašal celo do 40% (Volmut, Dolenc, Pišot in Šimunič, 2008).

Podeželsko in mestno okolje se glede možnosti, ki ju ponujata ljudem za gibalno/športno dejavnost, precej razlikujeta. Na eni strani imamo več pokritih površin, na drugi strani je naravno okolje tisto, ki ponuja več možnosti za gibalno/športno dejavnost. Različni strokovnjaki po svetu in pri nas so se že ukvarjali z raziskovanjem razlik v gibalno/športni dejavnosti otrok iz mestnega in s podeželskega okolja, kjer so ugotovili, da so slednji manj aktivni (Planinšec idr., 2006; Dollman idr., 2002; Kristjansdottir idr., 2001, v Kupec, Šimunič in Pišot, 2008).

V številnih raziskavah, v katerih so spremljali in proučevali gibalne sposobnosti mlajših otrok, so predstavljene ugotovitve vodile do slabšanja stanja, ki je iz leta v leto v prid slabšemu splošnemu gibalnemu statusu slovenskih otrok (Rajtmajer idr., 2005; Završnik in Pišot, 2005, v Kupec, Šimunič in Pišot, 2008).

Ob preučevanju strukture gibalnega prostora so raziskovalci izolirali različne dimenzije ter na osnovi njihove strukture predvideli, da je pri šestipolletnih otrocih že prisotna delna diferenciacija gibalnih sposobnosti (Pišot, 1997).

Raziskave nekaterih slovenskih raziskovalcev predstavljajo temelj proučevanja gibalnih sposobnosti mlajših otrok pri nas (Kupec, Šimunič in Pišot, 2008).

Na osnovi rezultatov raziskave, v kateri so ugotavljali količino in intenzivnost gibalne/športne dejavnosti otrok in ki je bila del obsežnega raziskovalnega projekta „*Otrok med vplivi sodobnega življenjskega sloga – gibalne sposobnosti, telesne značilnosti in zdravstveni status slovenskih otrok*“, so strokovnjaki ugotovili, da obstajajo med spoloma statistično pomembne razlike v gibalni dejavnosti, kjer dečki dosežejo večjo količino gibalne dejavnosti. Pri deklicah opažajo bolj izrazit trend upadanja količine gibalne/športne dejavnosti med starostjo od 5 do 8 let v primerjavi z dečki (Šetina, Volmut, Pišot, Dolenc, Štemberger, Videmšek idr., 2007).

Pišot, Turk Rigova in Trebižanova (2002) so primerjali gibalne sposobnosti in vključevanja v gibalne/športne dejavnosti mestnih in vaških učencev in ugotovili, da so pri merjenju

motoričnih sposobnosti iz športnovzgojnega kartona vaški otroci pri vseh nalogah dosegli boljše rezultate kot mestni otroci. Rezultati raziskave so pokazali, da se mestni otroci več vključujejo v organizirane gibalne/športne dejavnosti in da so vključeni v več športnih društev (Horvat, 2005).

Razlike med prebivalci v različnih krajevnih skupnostih so glede športne dejavnosti razmeroma velike. Pri tem močno odstopajo stanovalci v vaških krajevnih skupnostih, kjer so mnogo manj dejavni kot v mestnem in primestnem okolju. Slednji se med seboj v športni dejavnosti bistveno ne razlikujejo, kaže pa se nekoliko bolj kakovosten odnos do športa pri tistih, ki stanujejo izven mestnih središč in mestnega prebivalstva (Doupona Topič in Petrović, 2007).

1.6 POŠKODBE OTROK PRI ŠPORTNIH DEJAVNOSTIH

Otroci so med gibalno/športno dejavnostjo in igro sproščeni, se zabavajo in ne pomislijo na to, da se lahko pri tem tudi poškodujejo. Ali do poškodb večkrat pride pri prostočasni ali pri organizirani gibalni/športni vadbi, so v svojih raziskavah ugotavljali nekateri strokovnjaki. Prav tako je bilo raziskano, ali obstajajo razlike v pogostosti poškodb med spoloma ter kaj je največkrat vzrok, ki pripelje do le-teh in katere so pri otrocih najpogostejše poškodbe.

V raziskavah je bilo ugotovljeno, da je v 40% primerov obiska na urgenci pri 5 do 14 let starih otrocih poškodba povezana s športno dejavnostjo (www.digitalmedia.si, v Videmšek, Štihec, Meško, Mlinar in Karpljuk, 2010).

Abernethy, MacAuley, McNally in McCann (2003) v raziskavi ugotavljajo, da se kar 62% telesnih poškodb zgodi med organizirano gibalno/športno dejavnostjo v prostem času in 18% med športno dejavnostjo v prostem času, ki ne poteka pod strokovnim vodstvom (Videmšek, Štihec, Meško, Mlinar in Karpljuk, 2010).

Hergenroeder (1999) meni, da število poškodb, ki nastanejo med športnimi dejavnostmi otrok in mladine, nenehno narašča (Videmšek, Štihec, Meško, Mlinar in Karpljuk, 2010).

Otroci so najbolj dovzetni za poškodbe glave in tistih delov telesa, ki so v fazi najbolj intenzivne rasti, npr. konci dolgih kosti, ki zaradi razvoja še niso do konca pokosteneli. Najpogostejše poškodbe so zlomi kosti. Kar 15% le-teh doživimo v otroštvu, pogostejši pa so pri dečkih (Videmšek, Mlinar, Meško in Karpljuk, 2008).

Dejstvo je, da so dečki bolj izpostavljeni poškodbam kot deklice, saj so le-ti bolj nagnjeni k tveganjem, raje se igrajo igre z žogo in se raje spopadajo z novimi izzivi (Trost, Pate, Sallis, Freedson, Taylor in Dowda, 2001, v Videmšek, Štihec, Meško, Mlinar in Karpljuk, 2010).

Zavedati se moramo, da je zelo pomembna strokovna usposobljenost vaditeljev, učiteljev in trenerjev, ki vodijo različne športne dejavnosti v društvih in različnih zasebnih organizacijah ali trenirajo mlade v klubih (www.digitalmedia.si, v Videmšek, Štihec, Meško, Mlinar in Karpljuk, 2010).

Nekateri strokovnjaki namreč poudarjajo, da so najbolj pogoste poškodbe posledica preobremenitve, saj so ozka specializacija in prepogosti naporni treningi velikokrat prisotni že pri mlajših otrocih, kar pa ne koristi njihovem celostnemu razvoju (Videmšek, Mlinar, Meško in Karpljuk, 2008).

Brehaut, Miller, Raina in McGrail (2003) so ugotovili, da imajo otroci z vedenjskimi motnjami 1,5-krat večjo možnost, da se poškodujejo, kot ostali otroci (Videmšek, Štihec, Meško, Mlinar in Karpljuk, 2010).

Športne poškodbe najpogosteje delimo na *notranje*, ki izvirajo iz športnika (npr. utrujenost, pretreniranost, precenjevanje svojih psihofizičnih sposobnosti, nepoznavanje terena, itd) in *zunanje*, ki izvirajo iz okolja (npr. druga oseba, oprema, klimatsko-atmosferski pogoji, teren, itd). Poznavanje dejavnikov oziroma vzrokov za športne poškodbe predstavlja večjo možnost za preprečevanje le-teh (Vidmar, 1992).

Videmšek, Štihec, Meško, Mlinar in Karpljuk (2010) so v raziskavi *Preprečevanje športnih poškodb v RS*, ki je zajemala vzorec 2842 učencev iz devetih slovenskih osnovnih šol, starih 7 do 14 let, ugotovili, da se velika večina le-teh (88,4%) s športom ukvarja tudi v prostem času, in sicer dekleta manj pogosto kot fantje. Prav tako so ugotovili, da se je več otrok poškodovalo prav v prostem času.

Predvsem otroci in mladi športniki pogosto precenjujejo svoje sposobnosti in izvajajo nevarne dejavnosti, ki so pogosto nad njihovimi zmoglostmi, kar lahko privede do poškodb. Zelo pomemben vzrok pa je lahko tudi slaba splošna telesna pripravljenost otrok oziroma slabše razvite gibalne sposobnosti (gibljivost, ravnotežje, koordinacija gibanja, moč). Med vzroki za poškodbe je velikokrat tudi večja neposlušnost otrok, ki pogosto ne upoštevajo navodil svojih vaditeljev, učiteljev ali trenerjev, tako glede izvajanja športnih dejavnosti kot tudi glede ustrezne športne opreme (Videmšek, Štihec, Meško, Mlinar in Karpljuk, 2010).

Tako pri organizirani kot tudi pri neorganizirani gibalni/športni vadbi se moramo ogreti, se zavzemati za disciplino, pozornost in resnost pri delu, varnost, upoštevanje navodil in prilagajanje gibalnih nalog glede na starostno skupino. Vadečim moramo pojasniti, da se lahko ob precenjevanju lastnih sposobnosti, podcenjevanju nevarnosti, neprimerni opremi, nepoznavanju terena in pretiranem dokazovanju, poškodujejo sami ali nevarnosti izpostavijo koga drugega.

1.7 PROBLEM, CILJI IN HIPOTEZE

Gibanje je bistvenega pomena in glavni dejavnik telesnega, gibalnega, čustvenega, socialnega in funkcionalnega razvoja, zato je pomembno, da že otroke od majhnih nog seznanjamo z različnimi gibalnimi nalogami, rekviziti in športi ter jih tako uvajamo v gibalno/športno dejavno in zdravo življenje ter pripomoremo k razvijanju njihovih gibalnih sposobnosti (moč, ravnotežje, hitrost, gibljivost, preciznost in koordinacija).

Zelo pomemben je zgled staršev in družine, veliko vlogo pa predstavlja tudi okolje, v katerem otrok živi, saj so mu s tem že vnaprej dane neke možnosti, ki jih lahko izkoristi. Ponudba gibalnih/športnih dejavnosti se seveda zelo razlikuje od kraja do kraja. Na podeželju je res več naravnega okolja, ki ponuja možnosti za igro in gibalno/športno dejavnost, a je manj športnih organizacij, klubov, društev in drugih podobnih organizacij, ki bi ponudile strokovno vodeno in organizirano gibalno/športno vadbo.

V raziskavi smo želeli ugotoviti, koliko so v prostem času gibalno/športno dejavni otroci prvega triletja osnovnih šol, če so vključeni v organizirano gibalno/športno vadbo, ki poteka pod strokovnim vodstvom, ter če na to vpliva tudi okolje, v katerem živijo oziroma ponudba

gibalnih/športnih dejavnosti v njihovem okolju. Ugotavljali smo tudi ali obstajajo razlike v športnem udejstvovanju med spoloma, če na to vpliva okolje in kateri so še drugi pomembni razlogi, ki imajo vpliv. Prav tako smo ugotavljali razliko v mnenjih staršev iz mestnega in s podeželskega okolja glede vključevanja otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti.

Glede na predmet in problem raziskave smo si postavili naslednje **cilje**:

- Primerjati izvenšolsko gibalno/športno dejavnost mestnih in podeželskih otrok, tudi ločeno po spolu.
- Primerjati razloge za izvenšolsko gibalno/športno dejavnost in nedejavnost otrok mestnega in podeželskega okolja.
- Primerjati mnenja staršev iz mestnega in podeželskega okolja glede vključevanja otrok v različne gibalne/športne dejavnosti.

Na osnovi zastavljenih ciljev smo oblikovali naslednje **hipoteze**:

H1: Otroci iz mestnega okolja so bolj gibalno/športno dejavni kot otroci s podeželskega okolja.

H2: Dečki iz mestnega in s podeželskega okolja so bolj gibalno/športno dejavni kot deklice.

H3: Razlogi za izvenšolsko gibalno/športno dejavnost otrok se razlikujejo glede na okolje, v katerem živijo.

H4: Razlogi za izvenšolsko gibalno/športno nedejavnost otrok se razlikujejo glede na okolje, v katerem živijo.

H5: Mnenja staršev o vključevanju otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti se razlikujejo glede na okolje, v katerem živijo.

2 METODE DELA

2.1 PREIZKUŠANCI

Raziskavo smo izvedli na vzorcu 197 staršev otrok iz prvih treh razredov petih osnovnih šol, starih 7 do 10 let (51% deklic, 49% dečkov). Od tega jih je 120 oziroma 60% iz dveh ptujskih oziroma mestnih OŠ (Mladika in Olga Meglič; 57 oziroma 47% deklic in 63 oziroma 53% dečkov) in 77 oziroma 40% iz treh podeželskih OŠ (Ptujška gora, Majšperk in Žetale; 40 oziroma 52% deklic in 37 oziroma 48% dečkov), ki so s Ptujja oddaljene do 20 km.

2.2 PRIPOMOČKI

Uporabili smo anketni vprašalnik, ki so ga izpolnjevali starši oziroma skrbniki in je obsegal 18 vprašanj, vezanih na njihove otroke. Večinoma smo podali vprašanja zaprtega tipa, pri nekaj vprašanjih pa je bilo potrebno podatek dopisati (Priloga 7.1). Zagotovljena je bila popolna anonimnost anketirancev.

2.3 POSTOPEK

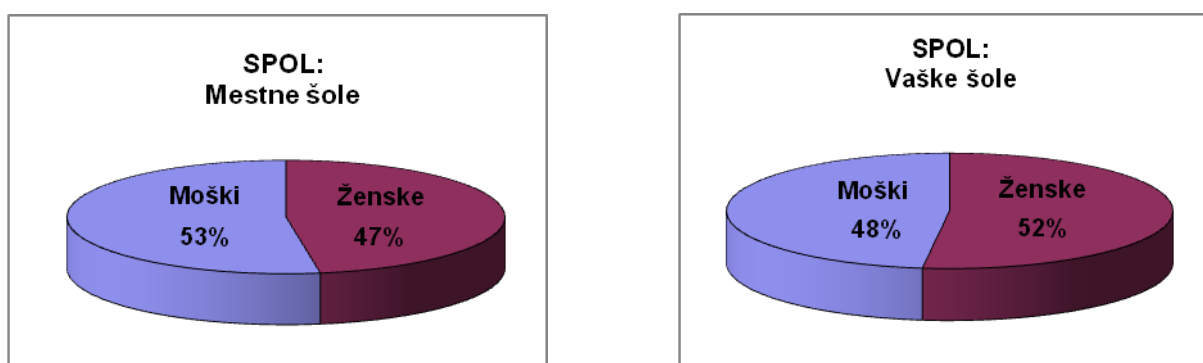
Razdelili smo 300 anketnih vprašalnikov v tiskani obliki, in sicer na dveh ptujskih oziroma mestnih osnovnih šolah (100 na OŠ Mladika in 90 na OŠ Olge Meglič) in treh podeželskih osnovnih šolah, ki so s Ptujja oddaljene do 20 km (25 na OŠ Ptujška Gora, 55 na OŠ Majšperk in 30 na OŠ Žetale). Izpoljenih vprašalnikov, primernih za obdelavo smo nazaj dobili 197 oziroma 65,6%, od tega 120 oziroma 60% iz obeh mestnih osnovnih šol in 77 oziroma 40% iz vseh treh vaških osnovnih šol. Tako smo skupno pridobili podatke za 97 deklic (49%) in 100 dečkov (51%).

Pridobljene podatke smo s pomočjo računalniškega programa Microsoft Office Excel 2003 v deležih prikazali s tortnimi grafikoni. Naredili smo tudi statistično analizo s pomočjo računalniškega programa SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences). Uporabili smo t-test za neodvisne vzorce in χ^2 test ter podatke prikazali v tabelah in histogramih. Statistično značilnost smo ugotavljali na ravni petodstotnega tveganja.

3 REZULTATI

Na podlagi zastavljenih ciljev in na podlagi anketnega vprašalnika, ki ga je izpolnilo 197 staršev otrok mestnega in podeželskega okolja Podravske regije, smo dobili rezultate, ki jih predstavljamo v nadaljevanju diplomskega dela. Rezultati so predstavljeni po posameznih vprašanjih iz anketnega vprašalnika, in sicer s tortnimi grafikoni, tabelami in histogrami.

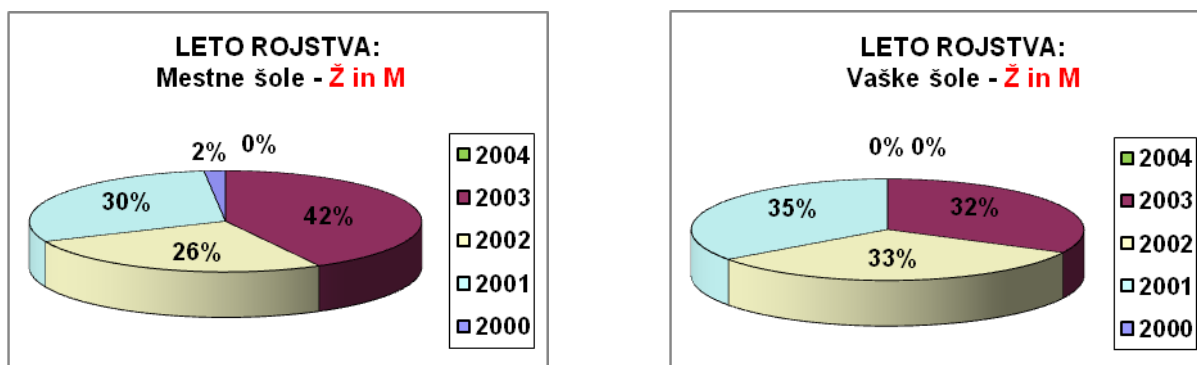
Prvo vprašanje anketnega vprašalnika se je nanašalo na *spol otroka*.

Slika 1a in 1b. Prikaz odstotka mestnih in vaških otrok, ločeno po spolu.

Zgornji sliki (1a in 1b) prikazujeta podatke o spolu otrok mestnih in podeželskih osnovnih šol. Razvidno je, da je bil v vzorec zajet približno enak odstotek deklic in dečkov, saj skupno zajema 97 oziroma 49% deklic in 100 oziroma 51% dečkov.

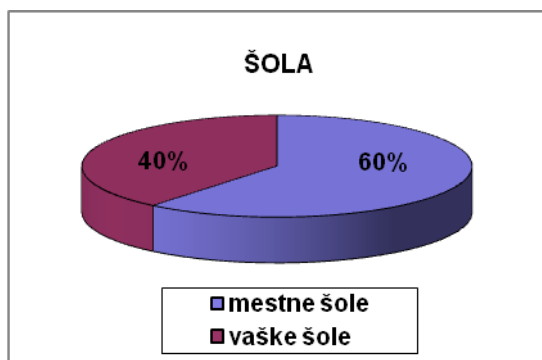
Sledilo je vprašanje, ki se je nanašalo na *leto rojstva otroka*.

Slika 2a in 2b. Prikaz odstotkov leta rojstva mestnih in vaških otrok.

Iz slike 2a in 2b je razvidno, da smo iz mestnega okolja zbrali največ podatkov za otroke iz prvega razreda oziroma stare 7 let (42%), podatek s podeželja je za 10% nižji (32%). Nato v mestu sledijo podatki za otroke iz tretjega razreda oziroma rojene leta 2001 (30%), na podeželju smo za te letnike zbrali 5% več podatkov. S 26% v mestu sledijo podatki za otroke iz drugega razreda oziroma rojene leta 2002, na podeželju pa je tudi ta delež podatkov večji (33%). Najmanj podatkov smo tako v mestu kot na podeželju pridobili za otroke iz prvega razreda, ki so rojeni leta 2004 in iz tretjega razreda, ki so rojeni leta 2000.

Pri naslednjem vprašanju nas je zanimalo, *katero šolo obiskuje otrok*.

Slika 3a. Prikaz odstotka mestnih in vaških otrok.

Na vseh petih obravnavanih osnovnih šolah smo zbrali kar 60% podatkov za otroke iz mestnega okolja in 20% manj podatkov iz podeželskega. Ker vemo, da je v mestnih šolah več otrok, smo v raziskavo zajeli manj šol iz tega okolja, a smo vseeno dobili večji odstotek podatkov (slika 3a).

Temu je sledila *ocena gibalne/športne dejavnosti otrok*, kjer ocena 1 pomeni premalo gibalno/športno dejaven in ocena 5 zelo gibalno/športno dejaven.

S t-testom za neodvisne vzorce smo preverili prvo podano hipotezo in s tem, če obstajajo statistično pomembne razlike med okoljem.

H1: Otroci iz mestnega okolja so bolj gibalno/športno dejavni kot otroci s podeželskega okolja.

Tabela 1

Primerjava ocene gibalne/športne dejavnosti otrok med mestom in podeželjem

Razlike med okoljem	T-test za neodvisne vzorce		
	t	Df	Sig.
<i>Ocena gibalne/športne dejavnosti otrok</i>	-,651	191,786	,516

Legenda: t – vrednost t-testa; Df – definicijsko območje; Sig. – statistična značilnost t-testa

V tabeli 1 so prikazane razlike v oceni gibalne/športne dejavnosti med mestnimi in podeželskimi otroci. *S 5% tveganjem lahko trdimo, da med mestom in podeželjem ni razlik v gibalni/športni dejavnosti otrok.*

Prav tako smo s t-testom za neodvisne vzorce preverili še drugo zadano hipotezo in s tem, če obstajajo statistično pomembne razlike med spoloma.

H2: Dečki iz mestnega in s podeželskega okolja so bolj gibalno/športno dejavni kot deklice.

Tabela 2

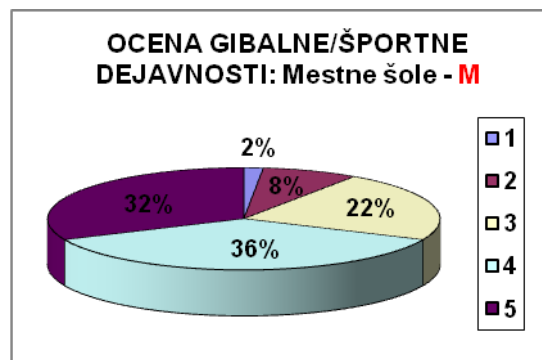
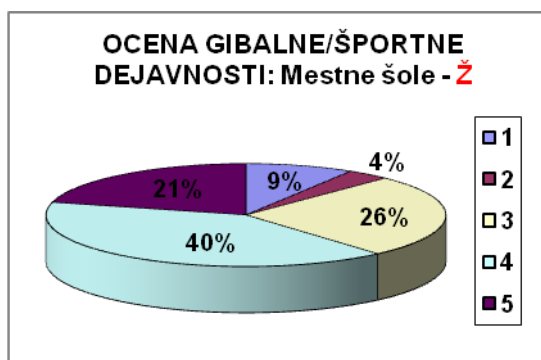
Primerjava ocene gibalne/športne dejavnosti otrok med spoloma

Razlike med spoloma	T- test za neodvisne vzorce		
	t	Df	Sig.
<i>Ocena gibalne/športne dejavnosti otrok</i>	1,30	192,63	,194

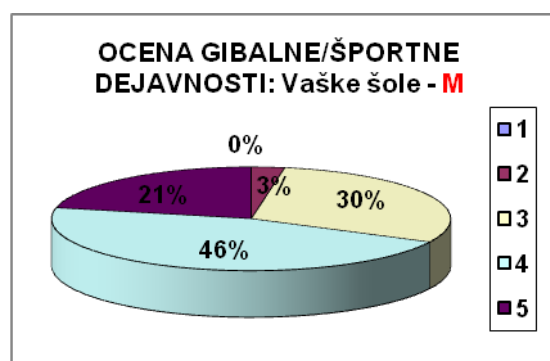
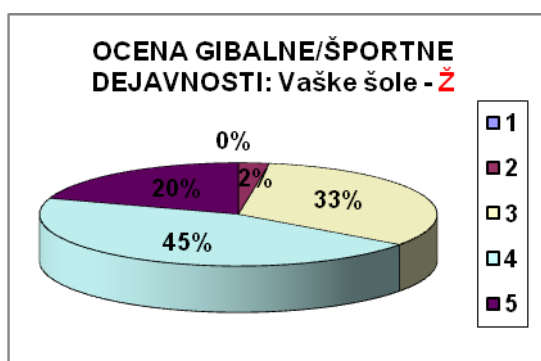
Legenda: t – vrednost t-testa; Df – definicijsko območje; Sig. – statistična značilnost t-testa

V tabeli 2 so prikazane razlike v oceni gibalne/športne dejavnosti med spoloma. *S 5% tveganjem lahko trdimo, da med spoloma ni razlik v gibalni/športni dejavnosti.*

Tudi z grafičnega prikaza je razvidno, da so razlike med spoloma in med okoljem minimalne (slika 4a in 4b ter 5a in 5b).

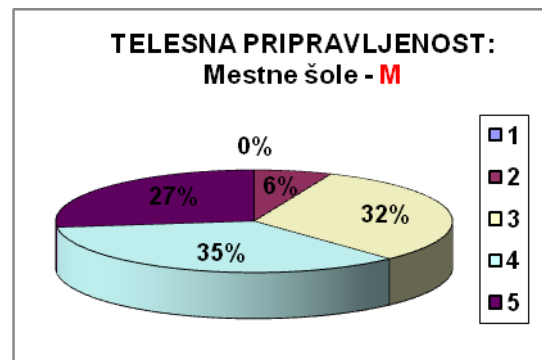
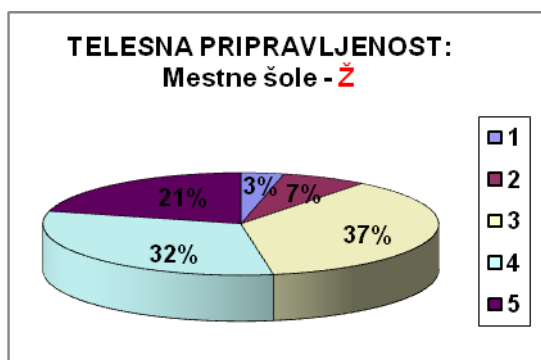

Slika 4a in 4b. Prikaz odstotkov ocen gibalne/športne dejavnosti mestnih otrok, ločeno po spolu.

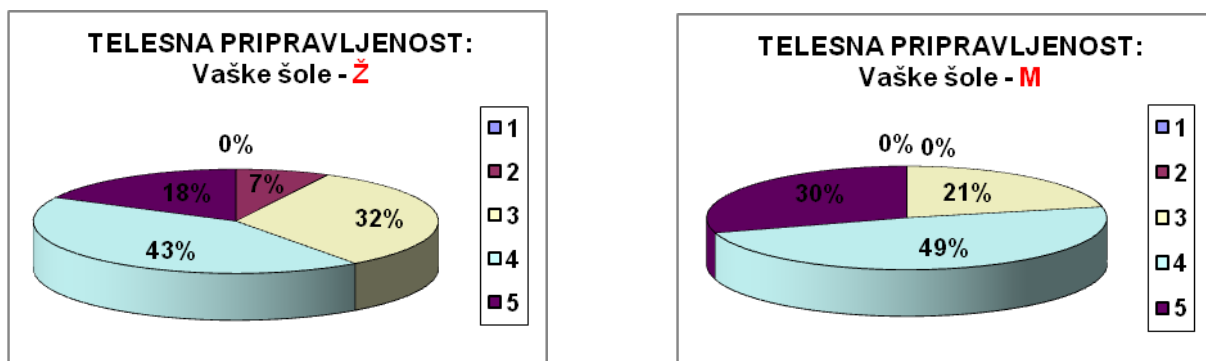
Slika 5a in 5b. Prikaz odstotkov ocen gibalne/športne dejavnosti vaških otrok, ločeno po spolu.

Naslednje vprašanje se je nanašalo na *oceno telesne (kondicijske) pripravljenosti otrok*, kjer ocena 1 pomeni zelo slabo in ocena 5 zelo dobro telesno oziroma kondicijsko pripravljenost otrok.

Slika 6a in 6b. Prikaz odstotkov ocen telesne pripravljenosti mestnih otrok, ločeno po spolu.

Telesna pripravljenost mestnih deklic in dečkov se po oceni staršev nekoliko razlikuje. Pri deklicah so starši največkrat označili oceno 3 (37%) in najmanjkrat 1 (3%), pri dečkih so največkrat označili oceno 4 (35%) in najmanjkrat 2 (6%), ocene 1 pa ni označil nihče (slika 6a in 6b).

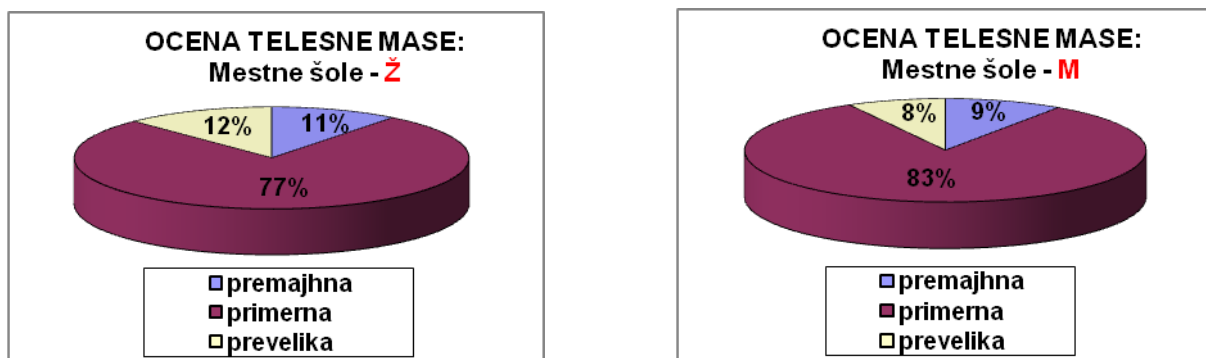

Slika 7a in 7b. Prikaz odstotkov ocen telesne pripravljenosti vaških otrok, ločeno po spolu.

Starši s podeželja so telesno pripravljenost svojih otrok ocenili nekoliko drugače. Tako pri deklicah kot pri dečkih prevladuje ocena 4 (43% in 49%). Pri deklicah je najmanjši odstotek staršev označil oceno 2 (7%) in pri dečkih oceno 3 (21%). Pri slednjih ocene 2 in 1 ni označil nihče (slika 7a in 7b).

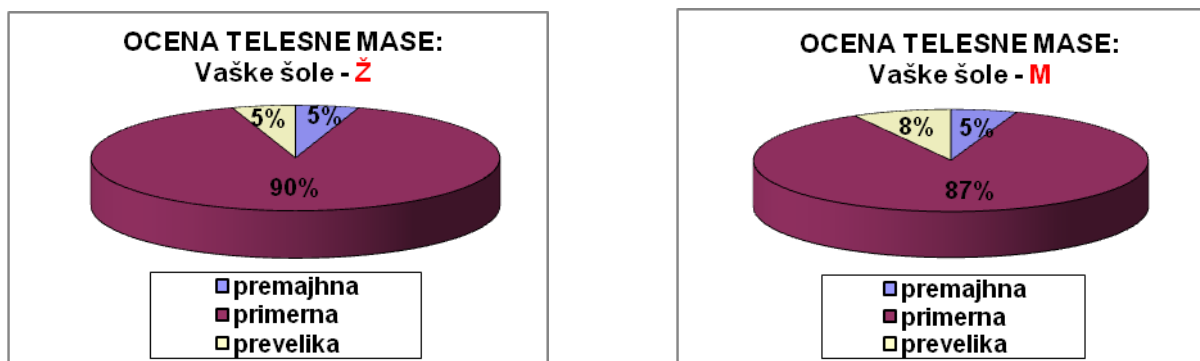
Primerjava med mestom in vasjo kaže nekoliko boljšo telesno (kondicijsko) pripravljenost podeželskih otrok. Njihovo telesno pripravljenost so namreč straši nekoliko bolje ocenili.

Temu je sledila *ocena telesne mase*, kjer so se starši odločili za enega od treh podanih odgovorov.

Slika 8a in 8b. Prikaz odstotkov ocen telesne mase mestnih otrok, ločeno po spolu.

Iz slik 8a in 8b je razvidno, da je tako pri deklicah kot pri dečkih največ staršev označilo primerno telesno maso (77% in 83%), le da je odstotek teh pri deklicah nižji za 5%. Odstotek deklic s premajhno in s preveliko telesno maso je skoraj enak (11% in 12%), prav tako tudi pri dečkih (9% in 8%).

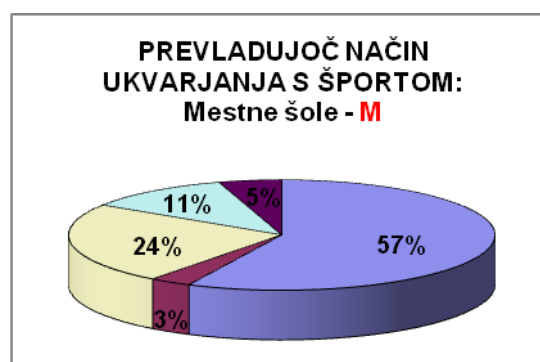
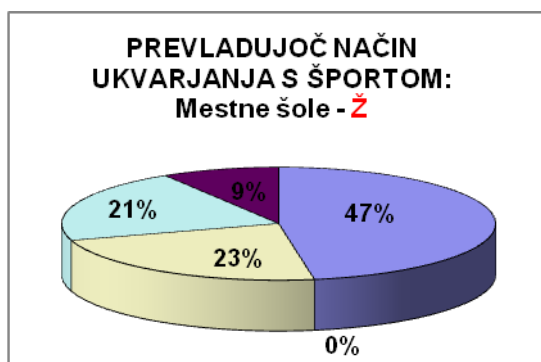
Slika 9a in 9b. Prikaz odstotkov ocen telesne mase vaških otrok, ločeno po spolu.

Glede na ocene telesne mase otrok starši s podeželja menijo, da ima večina deklic in dečkov primerno telesno maso (90% in 87%) in le 5% dečkov in deklic premajhno ter 5% deklic in 8% dečkov preveliko telesno maso (slika 9a in 9b).

Če primerjamo podatke iz mesta in s podeželja lahko vidimo, da je v mestu nekaj več otrok s preveliko telesno maso.

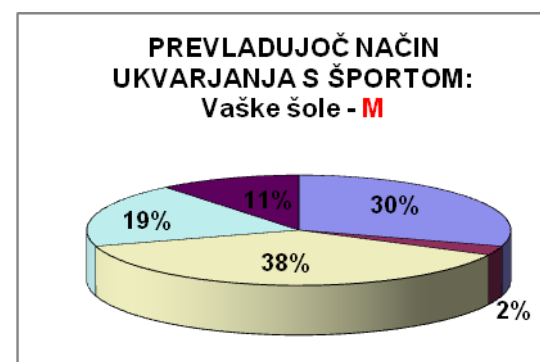
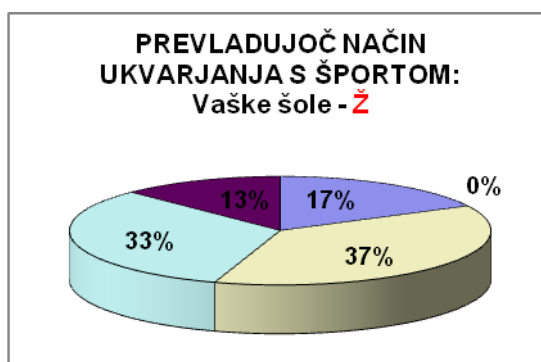
V nadaljevanju smo spraševali po *prevladujočem načinu ukvarjanja s športom*. Podani so bili sledeči odgovori:

- a) da organizirano (pod strokovnim vodstvom) med tednom v športnem društvu, klubu
- b) da, organizirano (pod strokovnim vodstvom) med vikendi, v času dopusta oz. počitnic
- c) da, neorganizirano med tednom z družino, prijatelji
- d) da, neorganizirano med vikendi, v času dopusta oz. počitnic z družino, prijatelji
- e) ne

Slika 10a in 10b. Prikaz odstotkov prevladujočega načina ukvarjanja mestnih otrok s športom, ločeno po spolu.

Iz zgornjih slik (10a in 10b) je razvidno, da se tako deklice kot dečki iz mestnega okolja v največji meri s športom ukvarjajo organizirano (pod strokovnim vodstvom) med tednom v športnem društvu, klubu. Najmanjši je odstotek tistih, ki se s športom sploh ne ukvarjajo (9% deklic in 5% dečkov). Drugi najpogostejši način ukvarjanja s športom je tako pri deklicah kot pri dečkih neorganizirano med tednom (23% in 24%).

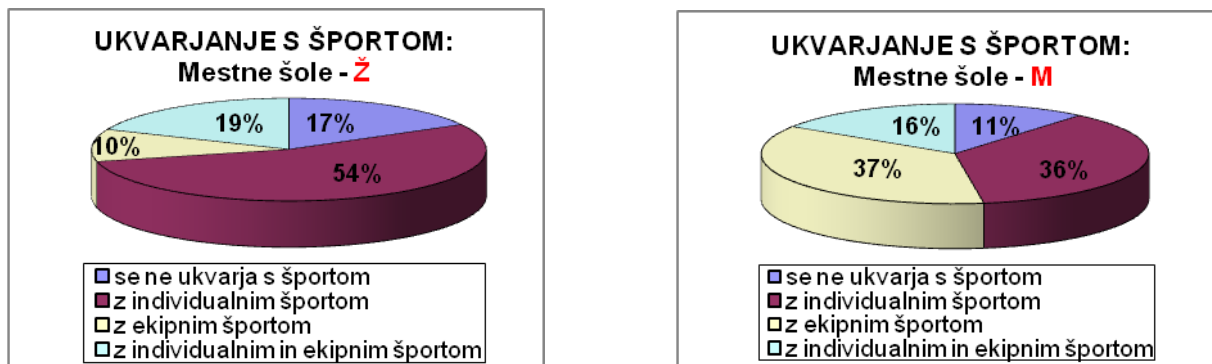

Slika 11a in 11b. Prikaz odstotkov prevladujočega načina ukvarjanja vaških otrok s športom, ločeno po spolu.

Pri otrocih s podeželja vidimo, da se dekleta s športom v največji meri ukvarjajo neorganizirano med tednom (37%) in med vikendi (33%), v času dopusta oziroma počitnic. Enak odgovor je bil največkrat označen tudi pri dečkih (38%), s 30% pa mu je sledil prvi podan odgovor (organizirano (pod strokovnim vodstvom) med tednom v športnem društvu, klubu) (slika 11a in 11b).

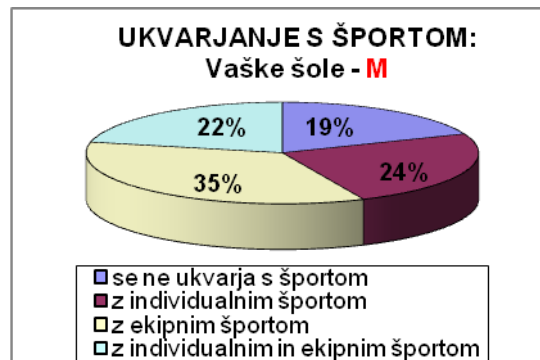
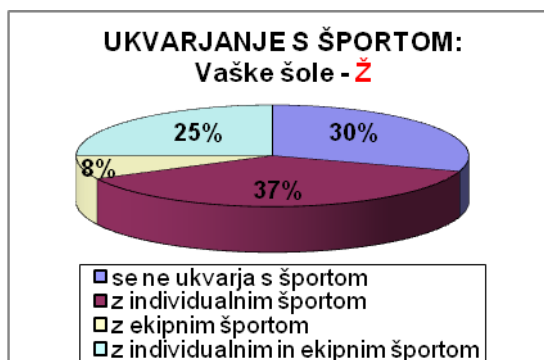
Povzamemo lahko, da v mestnem okolju prevladuje organizirana in na podeželju neorganizirana izvenšolska gibalna/športna dejavnost.

Pri naslednjem vprašanju nas je zanimalo, s kakšnim športom se otroci ukvarjajo. Starši so označili enega izmed štirih podanih odgovorov.

Slika 12a in 12b. Prikaz odstotkov ukvarjanja mestnih otrok s športom, ločeno po spolu.

Več kot polovica deklic (54%) iz mestnega okolja se ukvarja z individualnim športom, najmanj (10%) pa se jih ukvarja z ekipnim športom. Dokaj visok je tudi odstotek tistih deklic, ki se s športom ne ukvarjajo (17%). Pri dečkih je ukvarjanje z individualnim in z ekipnim športom približno enako zastopano (36% in 37%), najmanjši je odstotek športno nedejavnih (11%) (slika 12a in 12b).

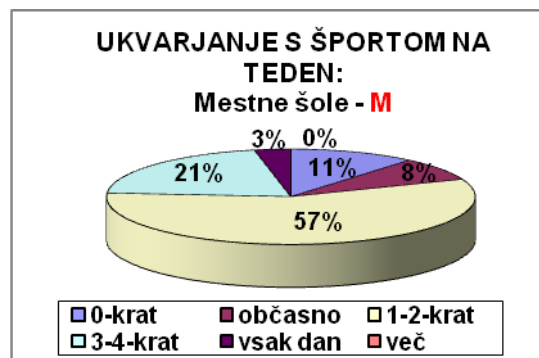
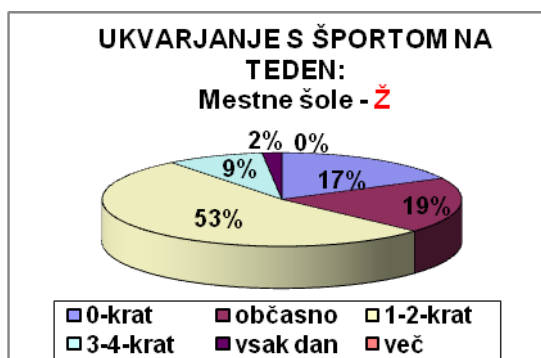

Slika 13a in 13b. Prikaz odstotkov ukvarjanja vaških otrok s športom, ločeno po spolu.

Tudi pri deklicah s podeželja prevladuje individualni šport (37%), najmanj pa se jih ukvarja z ekipnim športom (8%). Visok je tudi odstotek tistih deklic, ki se s športom ne ukvarjajo (30%). Pri dečkih s podeželja tako kot v mestu prevladujeta individualni (35%) in ekipni šport (24%). Najmanjši, a dokaj visok je odstotek tistih dečkov, ki se s športom ne ukvarjajo (19%) (slika 13a in 13b).

Glede na predstavljene rezultate lahko zaključimo, da je delež gibalno/športno nedejavnih otrok nekoliko večji na podeželju.

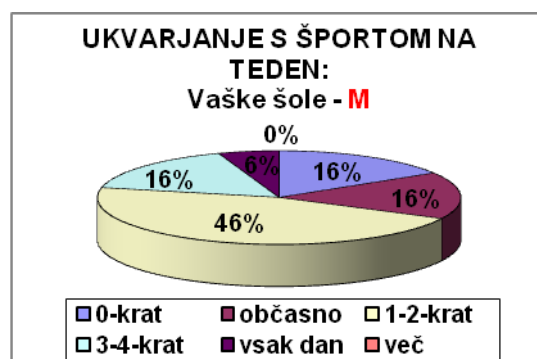
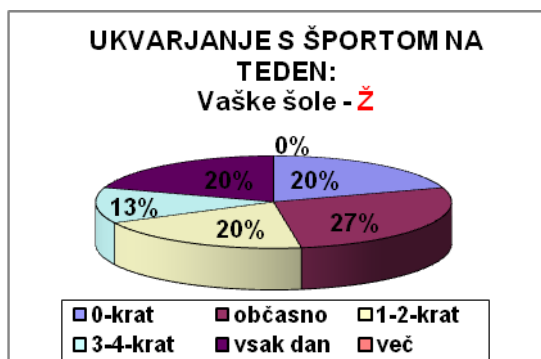
Temu je sledilo vprašanje, *kolikokrat na teden se otroci ukvarjajo s športom*.

Slika 14a in 14b. Prikaz odstotkov pogostosti ukvarjanja mestnih otrok s športom, ločeno po spolu.

Več kot polovica deklic in dečkov (53% in 57%) se s športom ukvarja 1-2-krat tedensko, le 2% deklic in 3% dečkov se s športom ukvarja vsak dan. Več dečkov kot deklic (21% in 9%)

se s športom ukvarja 3-4-krat na teden, noben otrok iz vzorca mestnih otrok pa se s športom ne ukvarja več kot 7-krat na teden (slika 14a in 14b).

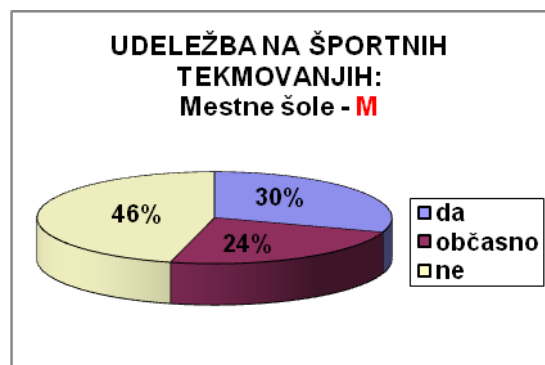
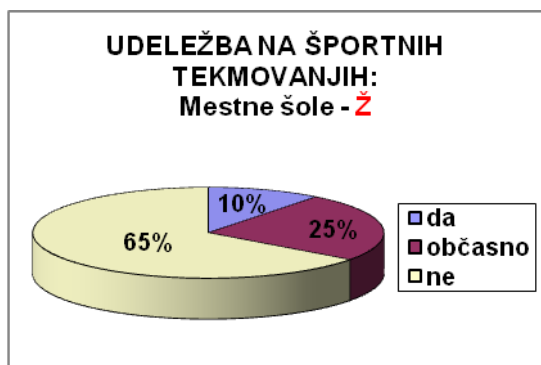

Slika 15a in 15b. Prikaz odstotkov pogostosti ukvarjanja vaških otrok s športom, ločeno po spolu.

Na podeželju je 27% deklic gibalno/športno dejavnih le občasno, 20% jih je dejavnih 1-2-krat na teden, prav tak pa je tudi odstotek tistih, ki so dejavne vsak dan in tistih, ki so gibalno/športno nedejavne. Skoraj polovica dečkov (47%) je gibalno/športno dejavna 1-2-krat na teden, najmanjši je odstotek tistih, ki se s športom ukvarjajo vsak dan (6%). Noben otrok iz vzorca podeželskih otrok se s športom ne ukvarja več kot 7-krat na teden (slika 15a in 15b).

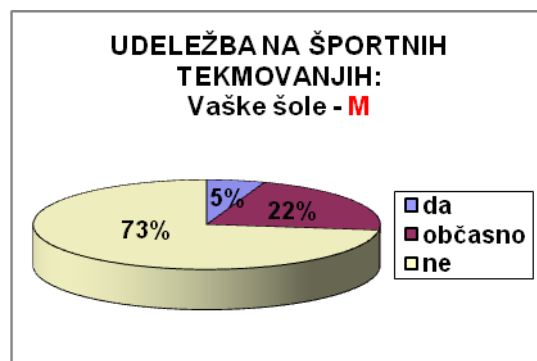
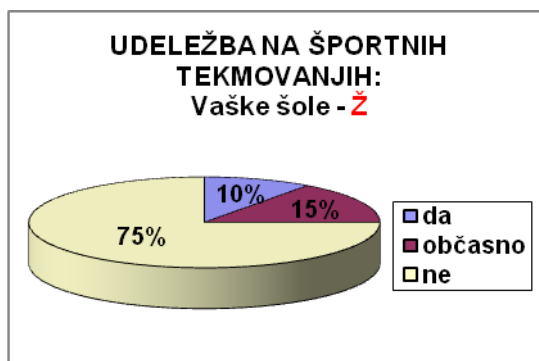
Analiza odgovorov je pokazala, da je največ otrok gibalno/športno dejavnih 1-2-krat tedensko in da noben otrok iz zajetega vzorca mestnih in podeželskih otrok ni gibalno/športno dejaven več kot 7-krat na teden.

Pri naslednjem vprašanju nas je zanimalo, če se otroci udeležujejo športnih tekmovanj.

Slika 16a in 16b. Prikaz odstotkov udeležbe mestnih otrok na tekmovanjih, ločeno po spolu.

Kar 65% deklic ne tekmuje na športnih tekmovanjih, najmanjši pa je delež tistih, ki tekmujejo (10%). Pri dečkih je odstotek tistih, ki ne tekmujejo, nižji za kar 19% in tistih, ki tekmujejo, višji za 20% kot pri deklicah. Delež deklic in dečkov, ki tekmujejo občasno, je skoraj enak (25% in 24%) (slika 16a in 16b).

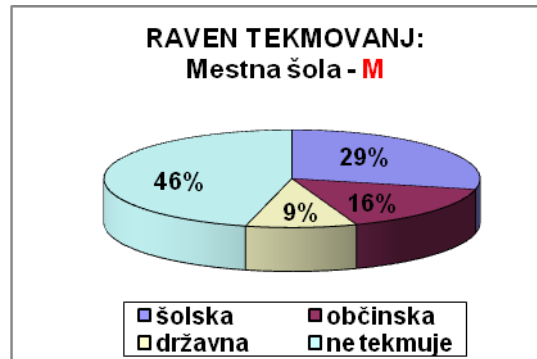
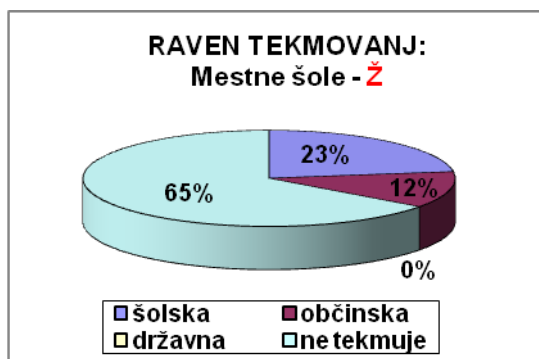

Slika 17a in 17b. Prikaz odstotkov udeležbe vaških otrok na tekmovanjih, ločeno po spolu.

Tudi na podeželju večina otrok ne tekmuje (75% deklic in 73% dečkov). Občasno tekmuje 7% več dečkov kot deklic in tekmuje 5% več deklic kot dečkov (slika 17a in 17b).

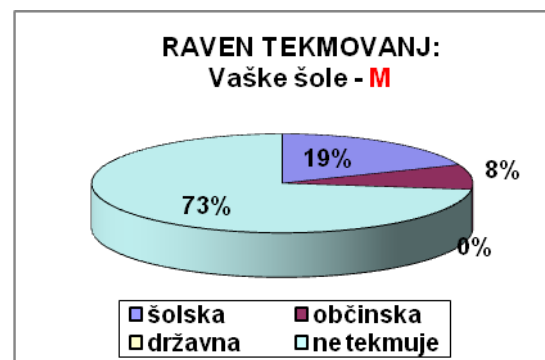
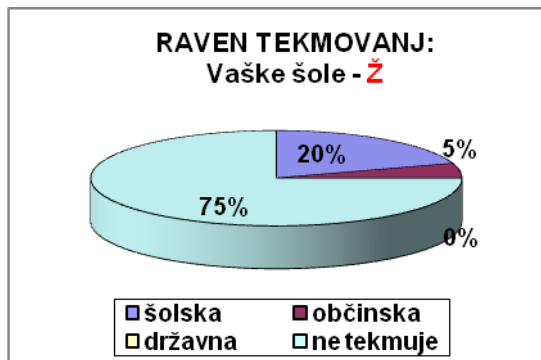
Po predstavljenih podatkih lahko zaključimo, da so med mestnimi in podeželskimi deklicami nekoliko manjše razlike kot med mestnimi in podeželskimi dečki. Največ otrok, tako v mestu kot na podeželju, ne tekmuje.

Naslednje vprašanje se je nanašalo na *raven tekmovanja*.

Slika 18a in 18b. Prikaz odstotkov ravni, na katerih tekmujejo mestni otroci, ločeno po spolu.

Tudi iz slik 18a in 18b je razvidno, da je največji delež tistih otrok, ki ne tekmujejo. V mestu manjši delež deklic kot dečkov tekmuje na šolski, občinski in tudi na državni ravni.

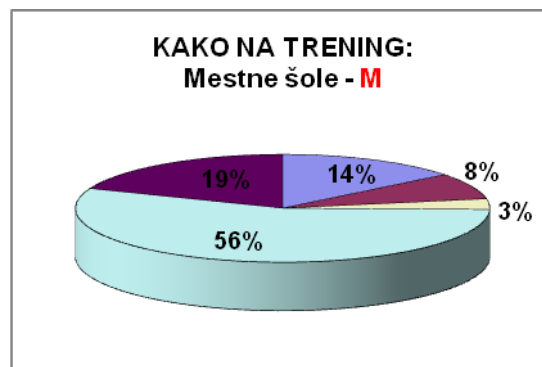
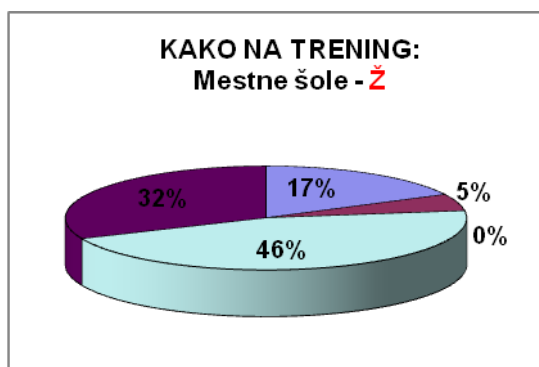
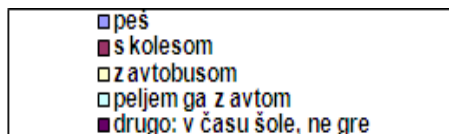

Slika 19a in 19b. Prikaz odstotkov ravni, na katerih tekmujejo vaški otroci, ločeno po spolu.

Sliki 19a in 19b prav tako prikazujeta največji delež tistih otrok, ki ne tekmujejo. Delež deklic in dečkov, ki tekmujejo na šolski in občinski ravni, je približno enak, nihče iz vzorca podeželskih otrok pa ne tekmuje na državni ravni.

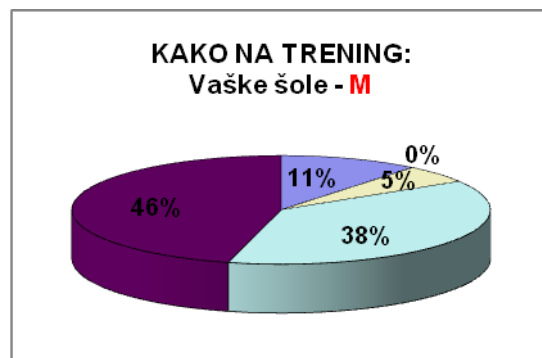
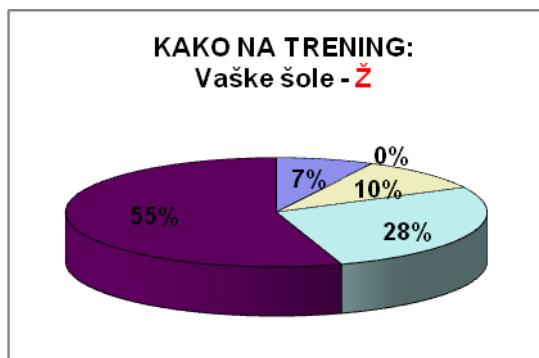
Razlike v odstotkih so nekoliko bolj opazne med mestnimi kot podeželskimi otroki in so nekoliko večje pri dečkih kot pri deklicah. Ne glede na okolje, v katerem otroci živijo, je še vedno več kot polovica otrok takšnih, ki ne tekmuje.

Sledilo je vprašanje, *kako gredo otroci na trening*. Starši so označili enega izmed spodaj predstavljenih odgovorov. Nekateri starši so dopisali, da poteka trening v času šole ali da njihov otrok ne gre na trening.

Slika 20a in 20b. Prikaz odstotkov načina odhoda mestnih otrok na trening, ločeno po spolu.

Zgornji sliki prikazujeta podatke za mestne deklice in dečke. Vidimo lahko, da manj kot polovico deklic (46%) in več kot polovico dečkov (56%) na trening peljejo z avtom, manj jih gre peš (17% deklic in 14% dečkov). Najnižji je delež tistih, ki gredo na trening s kolesom ali z avtobusom. Velik je tudi delež tistih, ki na trening ne gredo oziroma ta poteka v času šole (32% deklic in 19% dečkov) (slika 20a in 20b).

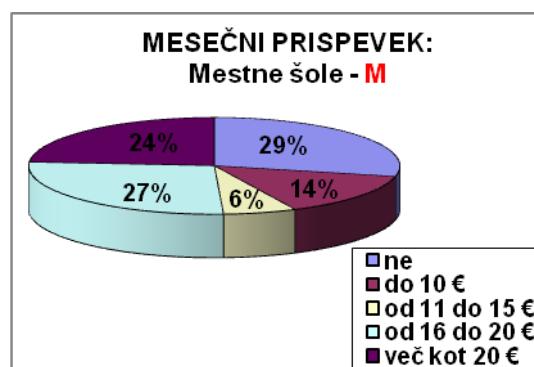
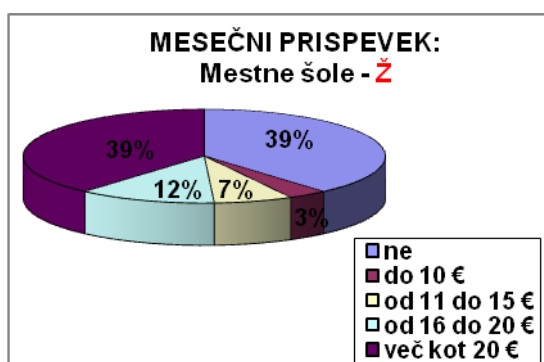
Slika 21a in 21b. Prikaz odstotkov načina odhoda vaških otrok na trening, ločeno po spolu.

Na podeželju je spet največji delež tistih, ki na trening ne gredo oziroma ta poteka v času šole (55% deklic in 46% dečkov). Največ otrok peljejo na trening z avtom (28% deklic in 38%

dečkov), najmanjši pa je delež tistih otrok, ki gredo na trening peš ali z avtobusom. S kolesom ne gre nihče (slika 21a in 21b).

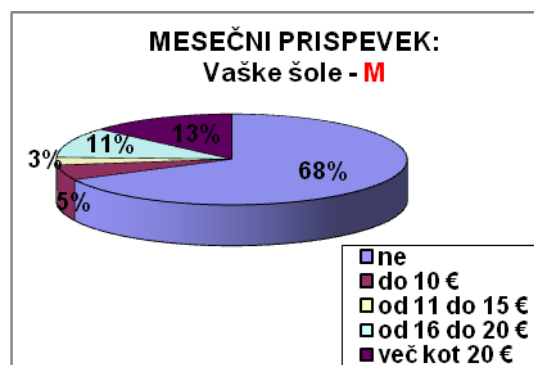
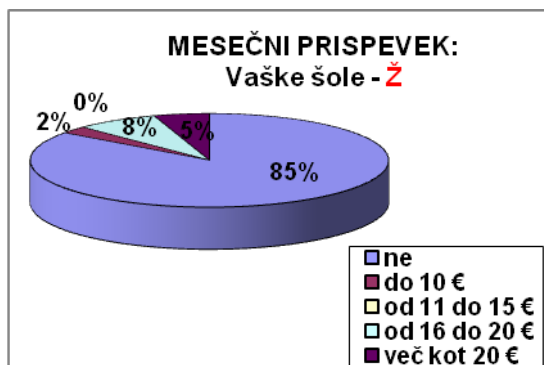
Manjše razlike v odstotkih so nakazane tako med spoloma kot med okoljem. Ne glede na okolje, v katerem otroci živijo, jih največ na trening peljejo z avtom.

Naslednje vprašanje se je nanašalo na *mesečni prispevek, ki ga starši plačujejo za udeležbo otrok na treningu*. Odgovor „ne” so starši največkrat označili za tiste otroke, ki ne trenirajo. Pod „več kot 20€” so nekateri starši zapisali naslednje zneske: 22, 23, 25, 27, 30, 35, 40, 50 in 70 €.

Slika 22a in 22b. Prikaz odstotkov mesečnih prispevkov za udeležbo mestnih otrok na treningu, ločeno po spolu.

Pri mestnih deklicah so starši največkrat označili prvi in peti odgovor (39% pri „ne” in pri „več kot 20 €”), najmanjkrat pa je mesečni prispevek za udeležbo deklic na treningih do 10 € (3%). Pri dečkih smo dobili drugačne odgovore. 29% dečkov ne gre na trening oziroma ga imajo v času šole, za 27% dečkov pa starši plačujejo od 16 do 20 €. Najmanjkrat so starši dečkov označili tretji odgovor (od 11 do 15 €) (slika 22a in 22b).

Slika 23a in 23b. Prikaz odstotkov mesečnih prispevkov za udeležbo vaških otrok na treningu, ločeno po spolu.

Na podeželju se ponovno pokaže največji delež tistih, ki ne gredo na trening oziroma ta poteka v času šole (85% deklic in 68% dečkov). Mesečni prispevek za treninge deklic je največkrat od 16 do 20 € (8%), medtem ko je pri dečkih ta prispevek večji od 20 € (13%) (slika 23a in 23b).

Zaključimo lahko, da v mestu starši deklic plačujejo nekoliko večje mesečne prispevke za treninge kot starši dečkov in na podeželju ravno obratno. Ponovno se kaže tudi manjša razlika med gibalno/športno dejavnostjo deklic in dečkov iz mesta ter podeželja.

Pri sledečem vprašanju so starši z oceno od 1 do 5 razporedili podane *razloge, ki pojasnjujejo, zakaj so svoje otroke vključili v organizirano gibalno/športno vadbo* (1 = najmanj pomemben razlog, 2 = nekoliko pomembnejši razlog, 3 = pomemben razlog, 4 = zelo pomemben razlog, 5 = najpomembnejši razlog). Starši otrok, ki niso vključeni v organizirano gibalno/športno vadbo, so dopisali „ne trenira“.

S χ^2 testom smo preverili tretjo hipotezo in s tem, če obstajajo statistično pomembne razlike med okoljem. Rezultate smo prikazali tudi s histogramom.

H3: Razlogi za izvenšolsko gibalno/športno dejavnost otrok se razlikujejo glede na okolje, v katerem živijo.

Tabela 3

Primerjava razlogov za izvenšolsko gibalno/športno dejavnost otrok med mestom in podeželjem

		Razlogi za organizirano gibalno/športno vadbo						
Okolje v katerem živijo otroci		Otrokova želja	Izboljšanje gibalnih sposobnosti	Izboljšanje zdravja	Socializacija, pridobivanje novih prijateljev	Ker se s športom ukvarjate tudi vi	Drugo: ne trenira	Skupaj
Mesto	Število	42	12	15	11	10	30	120
	Okolje v katerem živijo otroci (%)	35,0%	10,0%	12,5%	9,2%	8,3%	25,0%	100,0%
	Razlogi za organizirano gib./šp. vadbo (%)	71,2%	70,6%	71,4%	64,7%	71,4%	43,5%	60,9%
Vas	Število	17	5	6	6	4	39	77
	Okolje v katerem živijo otroci (%)	22,1%	6,5%	7,8%	7,8%	5,2%	50,6%	100,0%
	Razlogi za organizirano gib./šp. vadbo (%)	28,8%	29,4%	28,6%	35,3%	28,6%	56,5%	39,1%

Tabela 3 prikazuje številčne vrednosti in odstotke pridobljenih odgovorov. Z rdečo so označeni razlogi, ki so imeli največji in najmanjši vpliv na odločitev staršev glede vključitve otrok v organizirano gibalno/športno dejavnost.

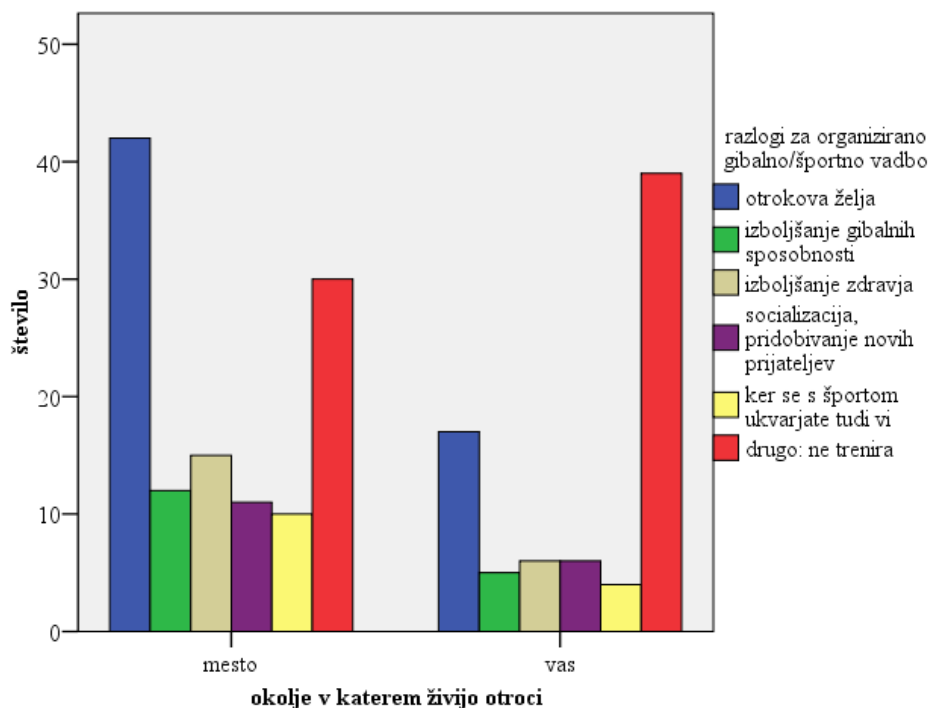
Tabela 4

Preverjanje statistične značilnosti testa

	χ^2	Df	Sig.
Pearsonov χ^2 test	10,195	1	,001

Legenda: χ^2 – vrednost testa; Df - definicijsko območje; Sig. – statistična značilnost χ^2 testa

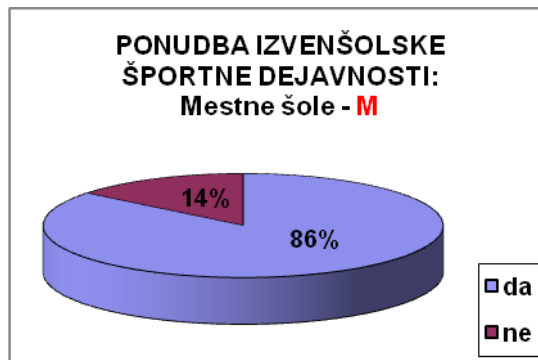
Ker je statistična značilnost χ^2 testa manjša od zadane, **hipotezo potrdimo** (tabela 4). **S 5% tveganjem lahko torej trdimo, da se ti razlogi razlikujejo glede na okolje, v katerem otroci živijo.**

Slika 24a. Prikaz razlogov za organizirano gibalno/športno vadbo otrok, glede na okolje, v katerem živijo.

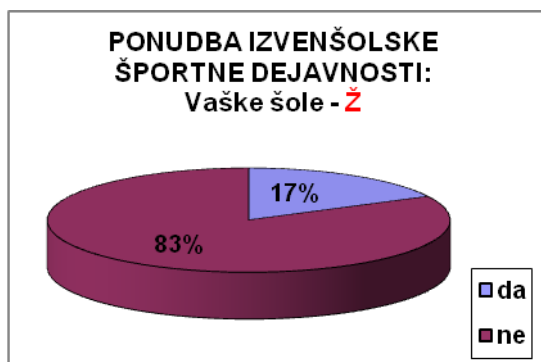
Iz grafičnega prikaza je razvidno, da si razlogi za organizirano izvenšolsko gibalno/športno dejavnost otrok v mestu po pomembnosti sledijo v naslednjem vrstnem redu: otrokova želja; izboljšanje zdravja; izboljšanje gibalnih sposobnosti; socializacija, pridobivanje novih prijateljev in ker se s športom ukvarjate tudi vi. Na podeželju si po pomembnosti ti razlogi sledijo v nekoliko drugačnem vrstnem redu, in sicer: otrokova želja; izboljšanje zdravja in socializacija, pridobivanje novih prijateljev; izboljšanje gibalnih sposobnosti in ker se s športom ukvarjate tudi vi. Vidimo lahko, da so najpomembnejši in najmanj pomembni razlogi za vključevanje mestnih in podeželskih otrok v organizirano gibalno/športno vadbo enaki. Torej, najbolj pomembna je bila njihova želja in najmanj pomembna športna dejavnost staršev. Pri ostalih podanih razlogih prihaja do razlik (slika 24a).

Z naslednjim vprašanjem smo želeli izvedeti, če je ponudba izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti v kraju kjer živijo, dovolj velika.

Slika 25a in 25b. Prikaz odstotkov ponudbe izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti v mestnem okolju, ločeno po spolu.

Povzamemo lahko, da je večina staršev mnenja, da je v mestnem okolju ponudba izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti dovolj velika, saj je to trditev označilo kar 91% staršev deklic in 86% staršev dečkov (slika 25a in 25b).

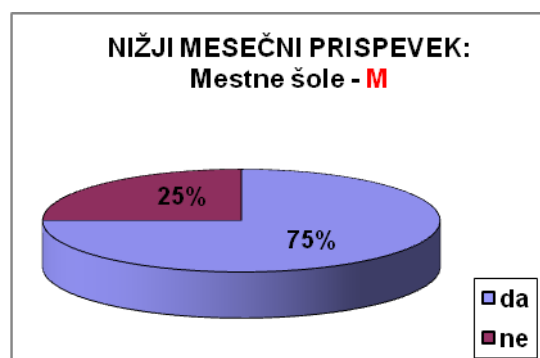

Slika 26a in 26b. Prikaz odstotkov ponudbe izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti v vaškem okolju, ločeno po spolu.

Na podeželju smo dobili ravno obratno sliko. Večina staršev deklic (83%) in nekaj več kot polovica staršev dečkov (57%) je mnenja, da je v njihovem okolju ponudba izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti za otroke premajhna (slika 26a in 26b).

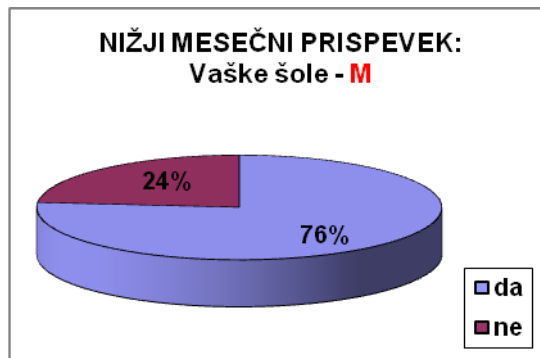
Mnenja staršev se torej glede ponudbe izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti nekoliko razlikujejo glede na spol in predvsem na okolje, v katerem živijo.

Temu je sledilo vprašanje *glede vključevanja otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti ob nižjem mesečnem prispevku.*

Slika 27a in 27b. Prikaz odstotka mestnih otrok, ki bi jih starši ob nižjem mesečnem prispevku vključili v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti, ločeno po spolu.

Zgornji sliki (27a in 27b) prikazujeta pridobljene odgovore staršev mestnih otrok. Vidimo lahko, da bi kar 67% staršev deklic in 75% staršev dečkov svojega otroka vključilo v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti, če bi bil mesečni prispevek za le-te manjši, ostali jih kljub temu ne bi.

Slika 28a in 28b. Prikaz odstotka vaških otrok, ki bi jih starši ob nižjem mesečnem prispevku vključili v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti, ločeno po spolu.

Pri otrocih s podeželja vidimo, da bi manj kot polovica staršev (45%) deklic ob nižjem mesečnem prispevku te vključila v izvenšolsko gibalno/športno dejavnost, 55% jih kljub temu ne bi. Pri dečkih je dobre tri četrtine staršev označilo, da bi otroka v tem primeru vključili v izvenšolsko gibalno/športno dejavnost, ostali ga ne bi (slika 28a in 28b).

Če primerjamo mesto in podeželje, lahko povzamemo, da bi ob nižjem mesečnem prispevku starši v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti vključili 22% več deklic iz mesta kot s podeželja in 1% več dečkov s podeželja kot iz mesta.

Pri sledečem vprašanju so starši z oceno od 1 do 5 razporedili podane razloge, ki pojasnjujejo, zakaj otroci ne obiskujejo izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti (1 = najmanj pomemben razlog, 2 = nekoliko pomembnejši razlog, 3 = pomemben razlog, 4 = zelo pomemben razlog, 5 = najpomembnejši razlog). Nekateri starši so kot razlog dopisali „predaleč, ni časa“.

S χ^2 testom smo preverili četrto hipotezo in s tem, če obstajajo statistično pomembne razlike med okoljema. Rezultate smo prikazali tudi s histogramom.

H4: Razlogi za izvenšolsko gibalno/športno nedejavnost otrok se razlikujejo glede na okolje, v katerem živijo.

Tabela 5

Primerjava razlogov za izvenšolsko gibalno/športno nedejavnost otrok med mestom in podeželjem

		Razlogi za gibalno/športno nedejavnost						
Okolje v katerem živijo otroci		Trenira	Zdravstvene težave	Ima preveč ostalih dejavnosti	Pomanjkanje denarja	Premajhna ponudba	Ni interesa	Skupaj
Mesto	Število	90	5	4	5	4	12	120
	Okolje v katerem živijo otroci (%)	75,0%	4,2%	3,3%	4,2%	3,3%	10,0%	100,0%
	Razlogi za gib./šp. nedejavnost (%)	70,3%	50,0%	36,4%	50,0%	26,7%	52,2%	60,9%
Vas	Število	38	5	7	5	11	11	77
	Okolje v katerem živijo otroci (%)	49,4%	6,5%	9,1%	6,5%	14,3%	14,3%	100,0%
	Razlogi za gib./šp. nedejavnost (%)	29,7%	50,0%	63,6%	50,0%	73,3%	47,8%	39,1%

Tabela 5 prikazuje številčne vrednosti in odstotke pridobljenih odgovorov. Z rdečo so označeni razlogi, ki so najbolj in najmanj vplivali na gibalno/športno nedejavnost otrok.

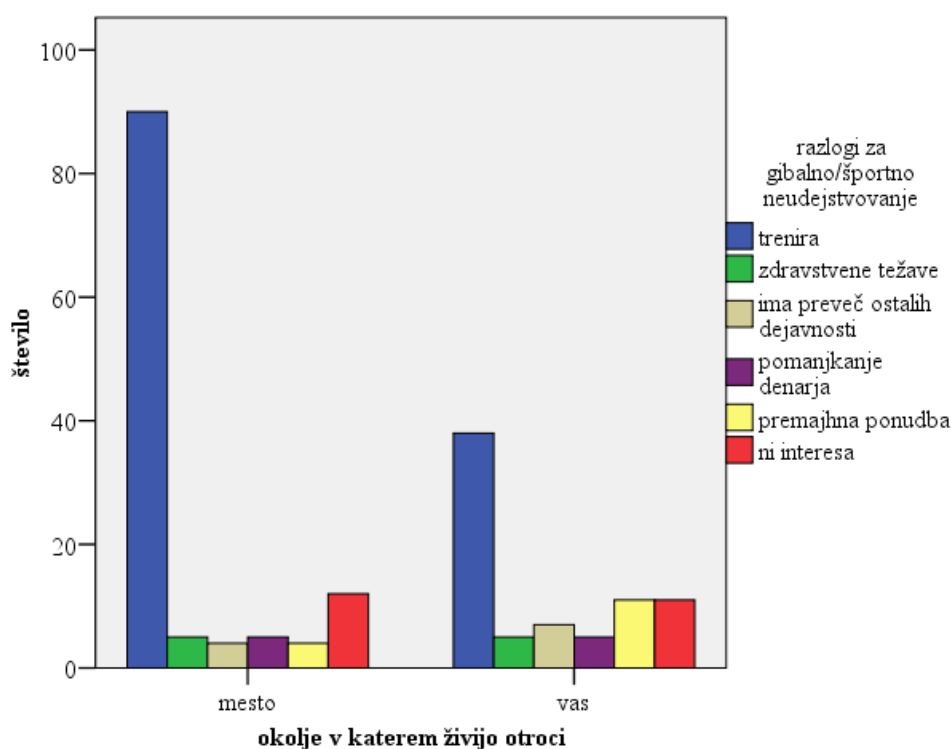
Tabela 6

Preverjanje statistične značilnosti testa

	χ^2	Df	Sig.
Pearsonov χ^2 test	10,10	1	,001

Legenda: χ^2 – vrednost testa; Df - definicijsko območje; Sig. – statistična značilnost χ^2 testa

Ker je statistična značilnost χ^2 testa manjša od zadane, **hipotezo potrdimo** (tabela 6). S 5% tveganjem lahko torej trdimo, da se ti razlogi razlikujejo glede na okolje, v katerem otroci živijo.

Slika 29a. Prikaz ocen razlogov za izvenšolsko gibalno/športno nedejavnost otrok, glede na okolje, v katerem živijo.

Iz grafičnega prikaza je razvidno, da si razlogi za izvenšolsko gibalno/športno nedejavnost otrok v mestu po pomembnosti sledijo v naslednjem vrstnem redu: ni interesa; zdravstvene težave in pomanjkanje denarja; ima preveč ostalih dejavnosti in premajhna ponudba. Na podeželju si po pomembnosti ti razlogi sledijo v nekoliko drugačnem vrstnem redu, in sicer: ni interesa in premajhna ponudba; ima preveč ostalih dejavnosti; zdravstvene težave in pomanjkanje denarja. Vidimo lahko, da si podani razlogi za gibalno/športno nedejavnost mestnih in podeželskih otrok po pomembnosti sledijo v drugačnem vrstnem redu (slika 29a).

Pri zadnjem vprašanju smo spraševali *po mnenju staršev glede vključevanja otroka v različne gibalne/športne dejavnosti*.

S χ^2 testom smo preverili peto hipotezo in s tem, če obstajajo statistično pomembne razlike med okoljem. Rezultate smo prikazali tudi s histogramom.

H5: Mnenja staršev o vključevanju otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti se razlikujejo glede na okolje, v katerem živijo.

Tabela 7

Primerjava mnenj mestnih in podeželskih staršev o vključevanju otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti

Okolje v katerem živijo otroci		Mnenja staršev o izvenšolski gibalni/športni dejavnosti			Skupaj
		Otrok potrebuje dodatne šp./gib. dejavnosti izven šol	Otrok ima dovolj gib./šp. dejavnosti v šoli	Šport ni pomemben za razvoj otroka	
<i>Mesto</i>	Število	96	20	4	120
	Okolje v katerem živijo otroci (%)	80,0%	16,7%	3,3%	100,0%
	Mnenja staršev (%)	72,7%	33,9%	66,7%	60,9%
<i>Vas</i>	Število	36	39	2	77
	Okolje v katerem živijo otroci (%)	46,8%	50,6%	2,6%	100,0%
	Mnenja staršev (%)	27,3%	66,1%	33,3%	39,1%

Tabela 7 prikazuje številčne vrednosti in odstotke pridobljenih odgovorov. Najpogostejši in najmanj pogost odgovor sta označena z rdečo.

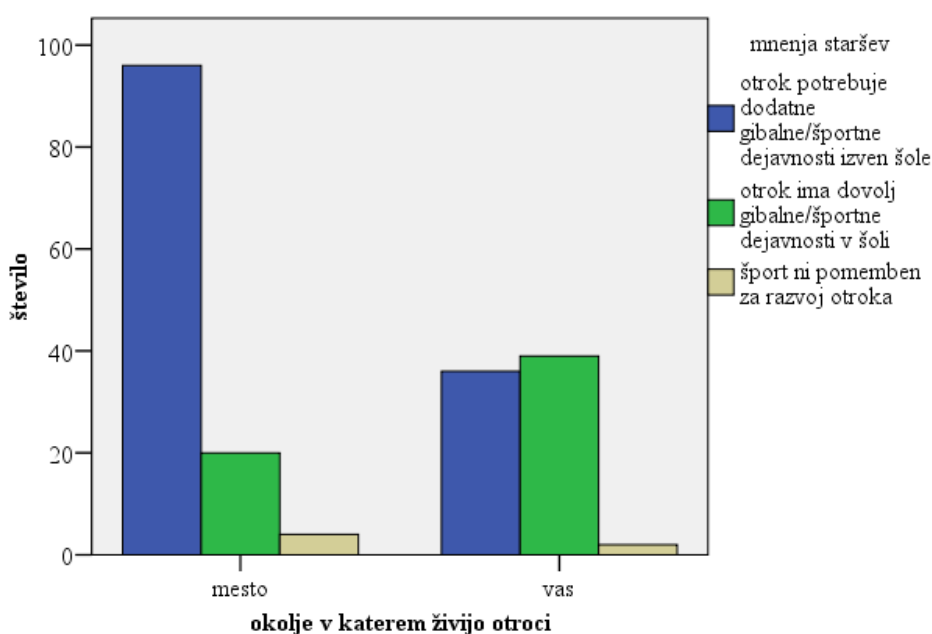
Tabela 8

Preverjanje statistične značilnosti testa

	χ^2	Df	Sig.
Pearsonov χ^2 test	16,92	1	,000

Legenda: χ^2 – vrednost testa; Df - definicijsko območje; Sig. – statistična značilnost χ^2 testa

Ker je statistična značilnost χ^2 testa manjša od zadane, **hipotezo potrdimo** (tabela 8). **S 5% tveganjem lahko torej trdimo, da se mnenja staršev razlikujejo glede na okolje, v katerem živijo.**

Slika 30a. Prikaz mnenja staršev o vključevanju otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti, glede na okolje.

Tudi iz grafičnega prikaza je razvidno, da se mnenja staršev razlikujejo. V mestu večina staršev meni, da njihov otrok potrebuje dodatne gibalne/športne dejavnosti izven šole (80%), na podeželju je enakega mnenja precej manj staršev (46,8%) in je nekoliko več tistih, ki menijo, da imajo otroci dovolj gibalne/športne dejavnosti v šoli (50,6%). Najmanj staršev iz obeh okolij je mnenja, da šport ni pomemben za razvoj otroka (3,3% v mestu in 2,6% na podeželju) (slika 30a).

4 RAZPRAVA

Gibanje je za otroke izjemnega pomena, saj prispeva k njihovemu celovitemu razvoju. Stremeti moramo k temu, da se otrokom že v zgodnjem otroštvu ponudi čim več različnih gibalnih izkušenj, s katerimi si bodo lahko širili svoja obzorja in oblikovali lastne interese, stališča in navade. S primernim zgledom družine in s strokovnim vodenjem organizirane gibalne/športne dejavnosti lahko zagotovimo čim manj poškodb in veliko prijetnih izkušenj ter tako ohranjamo njihov pozitiven odnos do tovrstnih dejavnosti. Le tako bodo gibalno/športno dejavni otroci postali tudi gibalno/športno dejavni mladostniki in kasneje odrasli.

V našo raziskavo smo vključili 197 otrok (97 deklic in 100 dečkov), starih 7 do 10 let, iz mestnega in podeželskega okolja Podravske regije. Razdelili smo jim anketne vprašalnike, ki so jih reševali njihovi starši oziroma skrbniki, in tako želeli ugotoviti, koliko so otroci prvega triletja gibalno/športno dejavni v prostem času in če obstajajo razlike med spoloma in okoljem.

Najprej smo postavili osnovna vprašanja o spolu, letu rojstva ter razredu in šoli, ki jo otroci obiskujejo, in tako vzorec anketiranih ločili glede na spol in okolje, v katerem živijo. Obravnavali smo torej 57 deklic in 63 dečkov iz mestnega okolja (60%) ter 40 deklic in 37 dečkov s podeželja (40%).

Sledila je ocena gibalne/športne dejavnosti otrok in tudi njihove telesne pripravljenosti. Preverjali smo *prvo in drugo hipotezo* ter ju *ovrgli*. S 5% tveganjem lahko torej trdimo, da razlike v gibalni/športni dejavnosti med spoloma ne obstajajo in, da ni razlik v gibalni/športni dejavnosti otrok v mestu in na podeželju. Menimo, da so te razlike med spoloma in okoljem minimalne, ker so v vzorec zajeti mlajši otroci. Z višjo starostjo bi bilo pričakovati tudi večje razlike.

Pri oceni telesne mase otrok smo ugotovili, da je v mestu nekaj več otrok s preveliko telesno maso kot na podeželju.

Otrok s prekomerno telesno maso in debelostjo je pri nas približno od 15 do 20 %, kar je približno v evropskem povprečju (Planinšec, Fošnarič in Pišot, 2006).

Odkrivanje in obravnavanje debelosti pri otrocih je pomembno zaradi kratkoročnih in dolgoročnih posledic za zdravje. V številnih raziskavah je ugotovljeno, da se pri otrocih z debelostjo pogosteje pojavljajo dejavniki tveganja za nastanek bolezni srca in ožilja, sladkorna bolezen tipa 2, astma, psihične, ortopedske ter druge zdravstvene težave (Higgins, Gower in Hunter, 2001; Reilly, Methven, McDowell idr., 2003, v Šimunič, 2008). Ob tem pa so pri otrocih z debelostjo pogostejše psiho-socialne težave, predvsem negativna samopodoba in zmanjšano samospoštovanje (Strauss, 2000, v Šimunič, 2008).

Zaradi velikega pomena za zdravje je potrebno prekomerno telesno maso in debelost otrok resno obravnavati, predvsem pa ugotavljati vzroke ter iskati možnosti na eni strani za zmanjševanje pojava v delu populacije, pri kateri je pojav že prisoten, in na drugi strani preprečevanje novonastalih primerov pojava (Šimunič, 2008).

Ko smo spraševali po prevladujočem načinu ukvarjanja s športom, so rezultati pokazali, da v mestnem okolju prevladuje organizirana in na podeželju neorganizirana izvenšolska gibalna/športna dejavnost. Ugotovili smo tudi, da se deklice v večji meri ukvarjajo z individualnim športom in v manjši meri z ekipnim športom, dečki pa se v približno enaki meri ukvarjajo tako z individualnim kot z ekipnim športom. Tako v mestu kot na podeželju je največ otrok gibalno/športno dejavnih 1-2-krat na teden. Menimo, da so gibalne/športne vadbe za otroke največkrat tudi ponujene v tolikšni meri, čemur je primeren tudi dobljeni rezultat.

V podobnih raziskavah prihaja do različnih ugotovitev, in sicer Turk Rigova in Trbežinova (2004) sta ugotovili, da se v gibalne/športne dejavnosti največ vključujejo mestni otroci in najmanj vaški, raziskava Horvatove (2005) pa je pokazala, da se vaški otroci več vključujejo v gibalne/športne dejavnosti, kljub temu da imajo manj možnosti kot mestni otroci (Horvat, 2005).

Starmanova (2006) ugotavlja, da se otroci do četrtega razreda osnovne šole z gibalno/športno dejavnostjo najpogosteje ukvarjajo rekreativno, tretjina jih trenira v klubu. Fantje se najpogosteje ukvarjajo s športnim treniranjem, dekleta pa s športno rekreacijo.

Spraševali smo tudi po udeležbi na športnih tekmovanjih in ugotovili, da večina otrok, tako v mestu kot na podeželju, ne tekmuje oziroma tekmujejo le občasno, največkrat na šolski ali občinski ravni. Menimo, da smo takšne rezultate dobili zato, ker smo v vzorec zajeli mlajše otroke.

Da starši tako v mestu kot na podeželju večino otrok peljejo na trening z avtom, je bil pričakovan rezultat. Menimo, da je posledica tega, da se treningi v športnih klubih, društvih in drugih športnih organizacijah odvijajo v večernih urah. Vedeti moramo, da smo obravnavali mlajše otroke, ki ne morejo sami na trening oziroma ni varno, da gredo sami, ter da so lahko športni klubi, društva in druge športne organizacije dokaj oddaljene od njihovega kraja bivanja, predvsem na podeželju.

Ko smo spraševali po mesečnem prispevku za izvenšolske gibalne/športne dejavnosti otrok, smo dobili nekoliko drugačne rezultate med spoloma in okoljem. V mestu starši deklic plačujejo večje mesečne prispevke za treninge kot starši dečkov in na podeželju ravno obratno. Po dobljenih odgovorih lahko sklepamo, da je tukaj do različnih rezultatov prišlo zato, ker se deklice večinoma ukvarjajo z individualnim in dečki z ekipnim športom.

S χ^2 testom smo nato preverjali, ali obstajajo razlike med razlogi za vključevanje otrok v organizirano izvenšolsko gibalno/športno dejavnost v mestu in na podeželju. **Tretjo hipotezo smo potrdili** in tako lahko s 5% tveganjem trdimo, da razlike med razlogi in okoljem, v katerem otroci živijo, obstajajo. Najpomembnejši in najmanj pomembni razlogi za vključevanje mestnih in podeželskih otrok v organizirano gibalno/športno vadbo so sicer enaki (otrokova želja in športna dejavnost staršev), pri ostalih podanih razlogih pa prihaja do razlik.

Osnova vsakega dobrega izobraževalnega programa naj bi bila v razumevanju otrokovih potreb in prilagoditvi vadbenega programa na raven otrokovega razvoja. Torej naj program gibalnih/športnih dejavnosti za otroke izhaja iz različnih potreb in zmožnosti otrok, da lahko kar najbolje prispeva k njihovem razvoju. Pravilno organizirana gibalna/športna vadba pod strokovnim vodstvom omogoča razvijanje različnih vidikov otrokovega celostnega razvoja (Pajenk, 2010).

Z naslednjim vprašanjem smo želeli izvedeti, če je ponudba izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti za otroke v okolju, kjer živijo, dovolj velika. V mestu večina staršev meni, da je, in na podeželju, da ni. Na podeželju so razlike med spoloma nekoliko večje kot v mestu. Menimo, da bi jih lahko pripisali ekipnim športom, kot je nogomet, saj se v te deklice redko vključujejo, ponudba individualnih športov, v katere se deklice pogosteje vključujejo, pa je manjša kot v mestu. Takšne rezultate je bilo pričakovati, saj vemo, da je dejansko v mestnem okolju ponudba drugačna in večja kot na podeželju. V podeželskem okolju, ki smo ga preučevali, najdemo predvsem ponudbe za nogomet, košarko in ples, občanom pa so ob določenih urah na voljo tudi šolske telovadnice. V preučevanem mestnem okolju je ponudnikov gibalne/športne vadbe za otroke mnogo več. Otroci se imajo možnost udeležiti različnih športnih disciplin, in sicer od športne in ritmične gimnastike, rokometu, namiznega tenisa, tenisa, plavanja, nogometu, plesa, atletike, do različnih borilnih veščin (judo, karateja, boks, kick-boxing) in še bi lahko naštevali.

Ob nižjem mesečnem prispevku za izvenšolsko gibalno/športno dejavnost otrok bi starši v le-te vključili veliko več deklic iz mesta kot s podeželja in malenkost več dečkov s podeželja kot iz mesta.

S χ^2 testom smo nato preverjali, ali obstajajo razlike med razlogi za izvenšolsko gibalno/športno nedejavnost otrok v mestu in na podeželju. **Četrto hipotezo smo potrdili** in tako lahko s 5% tveganjem trdimo, da razlike med razlogi in okoljem, v katerem otroci živijo, obstajajo.

Na koncu smo spraševali še po mnenju staršev o vključevanju otrok v različne gibalne/športne dejavnosti in s pomočjo χ^2 testa **potrdili** tudi **peto hipotezo**. Tako lahko torej s 5% tveganjem trdimo, da se mnenja staršev o vključevanju otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti razlikujejo glede na okolje, v katerem živijo. V mestu večina staršev meni, da otroci potrebujejo dodatne gibalne/športne dejavnosti izven šole, na podeželju je enakega mnenja le približno polovica staršev. Druga polovica meni, da imajo otroci dovolj gibalne/športne dejavnosti v šoli. Menimo, da je na ta odgovor vplivalo že samo okolje, v katerem otroci živijo, saj imajo na podeželju več dvorišč in zelenic, kjer lahko aktivno preživljajo svoj prosti čas, otroci iz mestnega okolja pa imajo za to manj možnosti, manj zelenic in tudi igrišča so lahko bolj oddaljena. Prav tako menimo, da je imelo vpliv tudi nekoliko večje število mestnih otrok, zajetih v vzorec, in verjetno tudi odnos staršev do gibalne/športne dejavnosti. Če je ta

slab, oziroma če so starši gibalno/športno nedejavni, bodo težje prenašali pozitivna stališča gibanja in športa ter gibalne/športne navade na svojega otroka.

Gibalno/športno dejavnost staršev je v svoji raziskavi ugotavljal Šenk (2010). V vzorec je zajel 93 staršev otrok, ki so vključeni v program športne vadbe ali atletske šole Svizec. Ugotovil je, da je 33,3% teh staršev vsaj 45 minut športno dejavnih samo enkrat tedensko. Slaba tretjina anketiranih (29,0%) je gibalno/športno dejavna 2-3-krat tedensko in le 3,2% je tistih staršev, za katere bi lahko trdili, da so dnevno gibalno/športno dejavni. Malo več je staršev, ki se športno udeležujejo vsaj 4-krat tedensko (6,5%). Prav tako ugotavlja, da je dobra polovica anketiranih staršev (53,7%) 3-krat ali večkrat na teden gibalno/športno dejavna s svojim otrokom (igre z žogo, igrala in plezala, sprehod, kolesarjenje). 23,7% staršev je gibalno/športno dejavnih s svojim otrokom 2-krat tedensko, 9,7% anketiranih staršev pa ni s svojim otrokom nikoli gibalno/športno dejavna.

5 SKLEP

Z diplomskim delom smo želeli preučiti gibalno/športno dejavnost otrok prvega triletja mestnih in podeželskih osnovnih šol. Postavili smo si pet hipotez in ugotavljali, ali obstajajo statistično značilne razlike med spoloma in okoljem. Zanimale so nas predvsem razlike med spoloma in okoljem v gibalni/športni dejavnosti otrok in njihovi telesni oziroma kondicijski pripravljenosti, prav tako pa tudi razlogi za vključevanje otrok v organizirano gibalno/športno vadbo in gibalno/športno nedejavnost otrok ter mnenja staršev o vključevanju otrok v izvenšolske gibalne/športne dejavnosti.

V raziskavo smo vključili 197 staršev otrok starih 7 do 10 let, od tega 120 iz mestnega okolja in 77 s podeželskega. Razdeljene anketne vprašalnike so otroci odnesli domov, kjer so jih izpolnjevali njihovi starši oziroma skrbniki. Dobljene rezultate smo nato obdelali in analizirali z računalniškim programom Microsoft Office Excel 2003 in SPSS 15.0. Uporabili smo t-test za neodvisne vzorce in χ^2 test ter podatke predstavili s tabelami in grafično prikazali s tortnimi grafikoni in histogrami. Ker je bilo v vzorec zajetih nekoliko več otrok iz mestnega okolja kot s podeželskega, rezultate nekoliko težje posplošimo na širše okolje oziroma na več osnovnih šol, hkrati pa nam nazorno prikazujejo gibalno/športno dejavnost otrok s petih osnovnih šol Podravske regije.

V prihodnje bi bilo dobro v vzorec zajeti še več osnovnih šol in približno enako število otrok iz mestnega in s podeželskega okolja. S tem bi dobili še boljši pregled nad dejansko situacijo pri nas in bi na koncu lahko rezultate posplošili še na širše območje te regije. V nadaljnjih raziskavah bi lahko raziskovali tudi povezavo med gibalno/športno dejavnostjo staršev in otrok.

V skladu s predmetom in problemom smo si zastavili nekaj ciljev, ki so nam ustvarili celotno predstavo o gibalnem razvoju otrok ter njihovi gibalni/športni dejavnosti v obdobju poznega otroštva. Naš cilj je bil predstaviti pomen gibanja in njegov vpliv na vsestranski razvoj otrok. Opisali in predstavili smo gibalni razvoj otroka, njegove gibalne sposobnosti, razlike v igri deklic in dečkov, poškodbe pri prostočasni športni dejavnosti in negativne vplive zaradi premalo gibanja.

S t-testom za neodvisne vzorce in χ^2 testom smo preverjali razlike med spoloma in okoljem. Ugotovili smo, da le-te večinoma obstajajo, a so dokaj majhne. Menimo, da bi se večje razlike tako med spoloma kot med okoljem pokazale ob večjem vzorcu in višji starosti otrok.

Naša raziskava je pokazala statistično značilne razlike v gibalni/športni dejavnosti mestnih in podeželskih otrok. Menimo, da so se te pokazale, ker je v mestnem okolju več otrok kot na podeželju vključenih v organizirano gibalno/športno vadbo v klubih, društvih, zavodih in drugih podobnih organizacijah. Ugotovili smo, da razlike v gibalni/športni dejavnosti mestnih in vaških deklic in dečkov ne obstajajo.

Ugotovili smo tudi, da je v mestnem okolju nekoliko več otrok s prekomerno telesno maso kot na podeželju, kar je glede na to, da smo prej prišli do zaključka, da so mestni otroci bolj gibalno/športno dejavni, zanimiv podatek.

Tretjo podano hipotezo smo sprejeli in tako potrdili, da obstajajo razlike med okoljem in da so razlogi za vključevanje otrok v organizirano izvenšolsko gibalno/športno dejavnost različni v mestu in na podeželju.

Ker smo v vzorec zajeli mlajše otroke, je bila ena izmed pričakovanih ugotovitev tudi ta, da otroci v večini ne tekmujejo oziroma tekmujejo le občasno na šolski ali občinski ravni. Vemo, da se otroke v tekmovanja vključuje predvsem takrat, ko se začne širša specializacija oziroma ko otroci že nekaj časa trenirajo določeno športno disciplino.

Ugotavljali smo tudi razlike med okoljem v razlogih za športno nedejavnost otrok. Tako smo tudi četrto hipotezo sprejeli in s tem potrdili, da se razlogi med okoljem razlikujejo. Takšne ugotovitve je bilo pričakovati, saj je že samo okolje tisto, ki ponuja različne možnosti za aktivno ali pasivno preživljanje prostega časa. V mestu sta velikokrat otrokov partner v igri televizija in računalnik, na podeželju pa se otroci več časa zadržujejo na prostem, plezajo po drevesih, se igrajo s psom ali kaj podobnega.

Presenetil nas je rezultat vprašanja o vključitvi otrok v organizirano gibalno/športno vadbo ob nižjem mesečnem prispevku, saj kljub temu veliko staršev otrok v takšno vadbo ne bi

vključilo. Dejstvo je, da če ni zgloda in spodbude s strani staršev, se bo tudi pri otrocih težje pojavil interes za gibalne/športne dejavnosti.

S 5% tveganjem smo na koncu sprejeli tudi peto hipotezo. S to stopnjo tveganja lahko trdimo, da se mnenja staršev glede vključevanja otrok v gibalne/športne dejavnosti razlikujejo glede na okolje. Kljub temu, da je večina staršev v mestu in približno polovica na podeželju mnenja, da otroci potrebujejo dodatne izvenšolske gibalne/športne dejavnosti, je majhen odstotek staršev mnenja, da gibanje ni pomembno za razvoj otroka. Menimo, da so se za ta odgovor odločili predvsem tisti starši, ki nimajo dobrega odnosa do gibanja in športa oziroma so tudi sami gibalno/športno nedejavni.

Z raziskavo smo torej prišli do nekaterih pričakovanih in malo manj pričakovanih izsledkov. Pri nekaterih vprašanjih smo pričakovali nekoliko večje razlike med spoloma in okoljem, a je starost otrok najverjetneje vzrok, da temu ni bilo tako.

Zavedati se moramo, da se otroci zgledujejo po starših in ljudeh, s katerimi preživljajo veliko časa, zato je pomembno, da se tudi sami igrajo z njimi, gredo na sprehod, v gore, kolesarit ali kaj podobnega ter da si vzamejo čas za sprostitev in zabavo z gibanjem in s športnim udejstvovanjem. To ne vpliva samo na boljše počutje, premagovanje stresa in krepitev samozavesti, pač je pomembno tako za gibalni kot funkcionalni razvoj ter socialne, čustvene in spoznavne lastnosti in sposobnosti posameznika. Zdrav življenjski stil se prenaša iz obdobja v obdobje in tako iz aktivnega otroka postane aktiven in bolj zdrav odrasel v primerjavi z neaktivnimi vrstniki.

6 VIRI

Doupona Topič, M. in Petrović, K. (2007). *Šport in družba, sociološki vidiki*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Haug, E. (2008). *Multilevel correlates of physical activity in the school setting*. Norway: University of Bergen, Faculty of Psychology, Research Centre for Health Promotion.

Horvat, A. (2005). *Primerjava odnosa do šport in športne vzgoje mestnih in vaških otrok v Prekmurju*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Kalish, S. (2000). *Fitness za djecu*. Zagreb: Gopal, d.o.o.

Karpljuk, D., Videmšek, M. in Zajc, M. (2003). *Možnosti povezovanja športnih in zdravstvenih vsebin v osnovni šoli*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Kupec, L., Šimunič, B. in Pišot, R. (2008). *Primerjava gibalnih sposobnosti in telesnih značilnosti otrok iz mestnega in podeželskega okolja, starih od 6 do 7 let*. Pridobljeno 3.8.2010, iz http://www.zrs-kp.si/sl/institut_k3.htm.

Pajenk, A. (2010). *Analiza gibalnih sposobnosti štiri- do šestletnih dečkov in deklic iz Športnega društva Svizec*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Pistotnik, B. (2004). *Vedno z igro: elementarne in družabne igre za delo in prosti čas*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Pišot, R. (1997). *Model motoričnega prostora šestipolletnih otrok pred parcializacijo morfoloških značilnosti in po njej*. Doktorska disertacija, Ljubljana: Fakulteta za šport.

Planinšec, J., Fošnarič, S. in Pišot, R. (2006). Physical self-concept and physical exercise in children. *Stud. psychol.*, 46 (2), str.89-95.

Planinšec, J., Pišot, R., in Fošnarič, S. (2006). Gibalna aktivnost mlajših šolarjev v severovzhodni Sloveniji. *Pedagoška obzorja*, 21 (3/4), 3-14.

Starman, A. (2006). *Vpliv športne dejavnosti in prehrabnenih navad v otroštvu na povečanje telesne teže in način življenja v odraslem obdobju*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Šenk, T. (2010). *Analiza programov Športnega društva Svizec in možnosti njihovega razvoja*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Šetina, T., Volmut, T., Pišot, R., Dolenc, P., Štemberger V., Videmšek, M. idr. (2007). *Measurement of children's physical activity – related to age and gender*. Pridobljeno 3.8.2010, iz http://www.zrs-kp.si/sl/institut_k3.htm.

Šimunič, B. (2008). *Otrok med vplivi sodobnega življenjskega sloga – gibalne sposobnosti, telesne značilnosti in zdravstveni status slovenskih otrok*. Koper: Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Inštitut za kineziološke raziskave.

Tomc, K. (2010). *Vpliv staršev na vključitev otrok v športno vadbo*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Videmšek, M., Berdajs, P. in Karpljuk, D. (2003). *Mali športnik*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Videmšek, M., Mlinar, S., Meško, M. in Karpljuk, D. (2008). *Športne poškodbe učencev in dijakov pri športni vzgoji in v prostem času*. *Šport*, 56 (3-4), 50-60.

Videmšek, M. in Pišot, R. (2007). *Šport za najmlajše*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Videmšek, M., Šiler, B. in Fišer, P. (2002). *Slepa miš, ti loviš!* Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.

Videmšek, M., Štihec, J., Meško, M., Mlinar, S. in Karpljuk, D. (2010). *Poškodbe otrok in mladostnikov pri športni vzgoji in v prostem času*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo.

Vidmar, J. (1992). *Športna travmatologija*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Volmut, T., Dolenc, P., Pišot R. in Šimunič, B. (2008). *Možni motivacijski vzroki padca količine gibalne/športne aktivnosti po poletnih počitnicah*. Pridobljeno 3.8.2010, iz http://www.zrs-kp.si/sl/institut_k3.htm.

Završnik, J. in Pišot, R. (2006). *Gibalna/športna aktivnost otrok in mladostnikov*. Koper: Založba Annales, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Inštitut za kineziološke raziskave.

7 PRILOGE

7.1 ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni!

Moje ime je Marjetka Hvalec in sem absolventka Fakultete za šport v Ljubljani. Pri predmetu *Elementarna športna vzgoja* delam diplomsko delo o *izvenšolski gibalni/športni dejavnosti otrok prvega triletja*, za kar potrebujem Vašo pomoč. Prosim, da si vzamete nekaj minut in odgovorite na naslednja vprašanja.

Anketa je anonimna, podatki bodo uporabljeni zgolj v študijske namene.

Vprašanja so vezana na **Vašega otroka**. Prosim Vas, za čim bolj objektivne odgovore.

1. **Spol** (obkrožite): a) M b) Ž

2. **Leto rojstva** (napišite): _____

3. **Razred in OŠ, ki jo obiskuje** (napišite): _____

4. **Ali menite, da je Vaš otrok dovolj gibalno/športno dejaven?**

Obkrožite eno oceno (1 = premalo dejaven, 5 = zelo dejaven).

1	2	3	4	5

5. **Kako bi ocenili telesno pripravljenost (kondicijo) Vašega otroka?**

Obkrožite eno oceno (1 = zelo slaba, 5 = zelo dobra).

1	2	3	4	5

6. Kako bi ocenili telesno težo Vašega otroka glede na njegovo višino? (Obkrožite):

- a) premajhna
- b) primerna
- c) prevelika

7. Se ukvarja s športom (obkrožite prevladujoč način):

- a) da, organizirano (pod strokovnim vodstvom) med tednom v športnem društvu, klubu
- b) da, organizirano (pod strokovnim vodstvom) med vikendi, v času dopusta oz. počitnic
- c) da, neorganizirano med tednom z družino, prijatelji
- d) da, neorganizirano med vikendi, v času dopusta oz. počitnic z družino, prijatelji
- e) ne

8. Ukvarja se z (obkrožite):

- a) se ne ukvarja s športom
- b) individualnim športom
- c) ekipnim športom
- d) individualnim in ekipnim športom

9. Kolikokrat na teden (obkrožite):

- a) 0 krat
- b) občasno
- c) 1-2 krat
- d) 3-4 krat
- e) vsak dan
- f) več (napišite): _____

10. Se udeležuje tudi športnih tekmovanj (obkrožite):

- a) da
- b) občasno
- c) ne

11. Na kateri ravni (obkrožite; možnih je več odgovorov):

- a) šolski
- b) občinski
- c) državni
- d) ne tekmuje

12. Na trening gre (obkrožite):

- a) peš
- b) s kolesom
- c) z avtobusom
- d) peljem ga z avtom
- e) drugo (napišite): _____

13. Za udeležbo na treningih plačujete mesečni prispevek (obkrožite):

- a) ne
- b) do 10 €
- c) od 11 do 15 €
- d) od 16 do 20 €
- e) več kot 20 € (napišite): _____ €

14. Razlog, da ste ga vključili v organizirano gibalno/športno vadbo.

V stolpce pod številkami z X označite razloge za vključitev otroka v organizirano gibalno/športno vadbo, kot si sledijo po pomembnosti (1 = najmanj pomemben razlog, 2 = nekoliko pomembnejši razlog, 3 = pomemben razlog, 4 = zelo pomemben razlog, 5 = najpomembnejši razlog).

RAZLOG/OCENA	1	2	3	4	5
Otrokova želja					
Izboljšanje gibalnih sposobnosti					
Izboljšanje zdravja					
Socializacija, pridobivanje novih prijateljev					
Ker se s športom ukvarjate tudi Vi					
Drugo (napišite)					

15. Ponudba izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti za otroke je v Vašem kraju dovolj velika (obkrožite):

- a) da
- b) ne

16. Če ne obiskuje izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti, menite, da bi ga ob nižjem mesečnem prispevku vključili v tovrstne dejavnosti (obkrožite):

- a) da
- b) ne

17. Razlog, da ne obiskuje izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti.

V stolpce pod številkami z X označite razloge, zakaj ne obiskuje izvenšolskih gibalnih/športnih dejavnosti, kot si sledijo po pomembnosti (1 = najmanj pomemben razlog, 2 = nekoliko pomembnejši razlog, 3 = pomemben razlog, 4 = zelo pomemben razlog, 5 = najpomembnejši razlog).

RAZLOG/OCENA	1	2	3	4	5
Zdravstvene težave					
Ima preveč ostalih dejavnosti					
Pomanjkanje denarja					
Premajhna ponudba					
Ni interesa					
Drugo (napišite)					

18. Vaše mnenje o vključevanju otroka v različne gibalne/športne dejavnosti (obkrožite prevladujoč odgovor):

- a) menim, da moj otrok potrebuje dodatne gibalne/športne dejavnosti izven šole,
- b) menim, da ima moj otrok dovolj gibalne/športne dejavnosti v šoli,
- c) menim, da šport ni pomemben za razvoj otroka.

Hvala za sodelovanje in lep športni pozdrav!

Marjetka Hvalec